

15404

ՀԱՄ. Կ. (Բ) Կ. Կ. Կ.

ԱԳԻՏ-ՊՐՈՊ ԲԱԺԻՆ

ԱԳԻՏԱՏՈՐԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ

ԴԻԿՏԱՏՈՒՐԱՅԻ

XII-րդ ՏԱՐԻՆ

321

Պ-99

ՊԵՏՀՐԱՏ ՅԵՐԵՎԱՆ 1929

23.07.2013

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՍԱԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՄԻԿՐՈԲԻՈԼՈԳԻԱ

ՄԵԴԻԿԱԿԱՆ ԲԻՈԼՈԳԻԱ

ՄԵԴԻԿԱԿԱՆ ԲԻՈԼՈԳԻԱ

ԴԵԿՏԱԿԱՆ ԲԻՈԼՈԳԻԱ

ՄԻԿՐՈԲԻՈԼՈԳԻԱ IX

ԵՏԵՐ ԴԱՏԱԿԱՆ ԶԱՆԳՆԵՐ

15 JAN 2010
26 SEP 2006

321
7-99
ՀԱՍ.Կ.(Բ)Կ. Կ.Կ. ԱԳԻՏՈՐՈՊ ԲԱԺԻՆ

ԱԳԻՏԱՏՈՐԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

սխ

ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ ԴԻԿՏԱՏՈՒՐԱՅԻ
XII-ՐԴ ՏԱՐԻՆ

912
491
38

ՀԱՍ.Կ.Կ. Կ.Կ. ԱԳԻՏՈՐՈՊ ԲԱԺԻՆ

1929

ՆԵՐԱԺՈՒԹՅՈՒՆ

Պրոլետարական դեկտատուրայի տասներկույն-
րորդ տարին հնգամյակի առաջին տարին է, առաջին
տարին սոցիալիզմի վճռական հաղթական կապիտա-
լիզմի մնացորդների դեմ մեր յերկրում: Անցած տա-
րին միաժամանակ ե՛կ կապիտալիստական յերկրների
պրոլետարիատի և գաղութների ճնշված ժողովուրդնե-
րի հեղափոխական վերելքի շրջան:

ԽՍՀՄ պրոլետարիատը և աշխատավոր մասսա-
ները դիմավորում են Հոկտեմբերյան հեղափոխության
12-րդ տարիդարձը սոցիալիստական շինարարության,
ժողովրդական տնտեսության ուժեղացման ճանապարհի
հաջողական հաջողությունների պայմաններում: Այդ հա-
ջողությունները ձեռք են բերված շնորհիվ մասսանե-
րի խոշոր ակտիվության և ստեղծագործական նախա-
ձեռնության: Կուսակցության գերազույն գիծը, հա-
կառակ աջ ուժայորտյունի դիմադրության և արա-
տավորման լենինական փորձերի, տնտեսական և քա-
ղաքական այդ տարվա արդյունքներում ստացավ իր
լիակատար հաստատությունը:

Ժողովրդական տնտեսության ուժեղացման
անցնում է քաղաքում և գյուղում դասակարգային
պայքարի սրված պայմաններում: Այդ պայքարի ըն-
թացքում մեր դասակարգային հակառակորդները կա-
տաղի դիմադրություն են ցույց տալիս՝ փորձելով կա-
տարելով վիժեղանելու սոցիալիզմի, սոցիալիստական
շինարարության հաղթական առաջնադարձը մեր
յերկրում:

Հլատ. № 1113

ՊԵՏՐՈՍԻ Ի ՏՊԱՐԱՆ ՅԵՐԵՎԱՆՈՒՄ

Գրառեալ. № 2838 (բ.)

Պատվ. № 1134

Տիրամ 3000

Յերկրի ինդուստրիալիզացիայի, գյուղատնտեսության կոլլեկտիվիզացիայի հաստատուն փառափառությունը կապիտալիստական երեւոյթների դեմ վճռական պայքար մղողն հետ միասին ապահովում են սոցիալիզմի հաղթանակը մեր յերկրում:

ԽՍՀՄ պրոլետարիատը կոմունիստական կուսակցության ղեկավարությամբ անխնայորեն հաղթանակելով դասակարգային հակառակորդների բնորոշ փառափառությունը՝ հաստատուն կերպով կենսագործում է կուսակցության գերագույն գիծը, կուսակցության գերագույն փառափառությունը:

Հեղափոխական շարժումների և կապիտալիստական ստաբիլիզացիայի հակասությունների սրման նորանոր աճումն ավելի ու ավելի անկաշուն են դարձնում կապիտալիզմի փլուզումը: Սպառազինման և իմպերիալիստական նոր պատերազմների պատրաստության աճումը կենտրոնական տեղ է զբաղում իմպերիալիզմի քաղաքականություն մեջ: Պատերազմի վտանգն առաջին հերթին ուղղված է ԽՍՀՄ-ի դեմ: Չին-արևելյան յերկաթուղագծի դեպքերը համաշխարհային իմպերիալիզմի բացահայտ կոչն է և պրոլետկայան:

Կուսակցությունը և Խորհրդային պետությունն այդ պրոլետկայային պատասխանում են խաղաղության կայուն քաղաքականությունը: Խորհրդային վոլջ միության աշխատավոր մասսաներն արտահայտեցին իրենց պատրաստակամությունը՝ վճռական հարված տալու կատաղած իմպերիալիստներին և նրանց փորձերին՝ ուղղված Խորհրդային Միության անձեռնմխելիության դեմ: Աշխատավոր մասսաները լիակատար վստահություն ցույց տվին խորհրդային լիխանության վարած քաղաքականությունը:

Ավելի ու ավելի պիտի ծավալել սոցիալիստական հարձակումը, պատրաստվելով իմպերիալիզմի դեմ հեղափոխական պայքարների, ուժեղացնելով ամբողջ աշխարհում միակ պրոլետարական պետության պաշտպանունակությունը:

I. ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ԿՈՄԻՆՏԵՐՆԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

1. ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՆՈՐ ՎԵՐՆԷՔԻ ԵՃՈՒՄԸ

1. ԽՍՀՄ-ում հաստատված պրոլետարական դիկտատուրայի 12 ըդ տարին հեղափոխական նոր վերելքի ուժեղ աճման տարի յիւր կապիտալիստական յերկրների համար: Յերեքուրջ բարրիկադային կռիվներ և քաղաքական մասնակի գործադուլ մայիսի մեկին Գերմանիայում, Միջազգային կարմիր ու՝ ոգոստոսի մեկին, հանքագործների «Լենայի գնդակահարում» Ռումինիայում, Վիեննայի բանվորների արյունահեղ ընդհարումներ ֆաշիստների հետ, գործադուլների շարան Միացյալ Նահանգներում, գործադուլներ Բոսնիայում և Կալկաթայում, վոր ընդգրկեց արթնացող Հնդկաստանի հարյուր հազարավոր բանվորներին, հեղափոխական խմորումներ Չինաստանում, արաբների ապստամբություն անգլիական իմպերիալիզմի դեմ, — սրանք են ծալք տվող հեղափոխական ալեկոծության նոր, հզոր կոհակներ շաշանները:

2. Կապիտալիստական յերկրների զարգացման ընթացքը վերջին տարիներում գնալով ավելի ու ավելի յերևան է բերում սոցիալ-դեմոկրատների քարուղած «կազմակերպված կապիտալիզմի» տեսության կատաբյալ սնանկությունը: Հակառակ «կազմակերպված կապիտալիզմին» վերաբերյալ նրանց ուղադրությունիս-

տական հայացքներին, կապիտալիստական սխտեմի ներքին և արտաքին հակասություններն ավելի ու ավելի յեն սրվում: Նույնիսկ ժամանակակից ամենաուռճացած կապիտալիստական չեքկերը—Միացյալ Նահանգները, յինթակա յե մի շարք ճգնաժամային յերևույթների և կանգնած ե իր տնտեսական վերելքի վախճանի սկզբնավորության առջև: Դրա մասին վկայում են այնպիսի փաստեր, ինչպիսիքն են՝ ճգնաժամն ավտոմոբիլային և նավթային արդյունաբերության մեջ, տեական անկումը գյուղատնտեսության մեջ, 4 միլիոն գործազուրկների գոյությունը և այլն: Մեր աչքերի առջև աճում և ուժեղանում ե անգլո-ամերիկյան մրցակցությունը, և պացիֆիստական վոչ մի բարբառանք իվիճակի չե կոծկելու նրա սրվելը: Սըրվում ե նաև անգլո-ֆրանսիական և ամերիկյան-յապոնական հակամարտությունը: Ավելի ու ավելի պինդ են կապվում իմպերիալիստական հակասությունների հանգուլցները: Յունգի պլանն իրոք վնչ թե «խաղաղացում» ե բերում Յիվրոպային, այլ իմպերիալիստական հակասությունների աճում և շուկաների համար մղվող իմպերիալիստական պայքարի նոր սրում: Գերմանիայի համաշխարհային շուկա յենելը սրում ե ֆրանս-գերմանական հակամարտությունը:

Մյուս կողմից, Գերմանիայի բանվոր դասակարգի վզին ընկնող ծանր պայմանների աճումը, վոր բղիտում ե Յունգի պլանից, անխուսափելիորեն սրում ե դասակարգային պայքարն ալդ չերկրում:

3. Իրար դեմ ուղղված մրցական գաղաղած պայքարում իմպերիալիստներն ավելի ու ավելի մեծ յեռանդով ռացիոնալացման են յենթարկում արտադրու-

թյունը, վորը վերստեղծում ե կապիտալիստական յերկրների փոխադարձ հակասություններն ընդլայնած հիմքի վրա: Կապիտալիստական ռացիոնալացմանը զուգորդվում են մեծագույն զոհաբերություններ և զրկանքնիւր բանվոր դասակարգի կողմից: Բանվորների ծայր աստիճան շահագործումը քամում ե նրանց վերջին հյութերը՝ հանուն կապիտալիստական զերշահութի:

«Իր ամբողջ ծանրությամբ ընկնելով բանվոր դասակարգի վրա, նա (կապիտալիստական ռացիոնալացումը) իջեցնում ե նրա կենսական մակարդակը յեվ բանվորական ուրվա յերկարացման ու կոնվեյերային սիսեմի մուծման հետեվանով, ծայրահեղ ասեիճանի յե հասցնում աշխատանքի ուժասպառությունը» (Կոմիտեերնի Գործկոմի 10-րդ պլենումի բանաձևը): Բանվորական մասսաների նյութական զրությունը գնալով վատանում ե: Աճում ե գործազրկությունը, վորն ալժամ ավելի ու ավելի կայուն բնույթ ե ստանում: Արտադրությունից զուրա գցված բանվորական լայն խավերը զուրկ են աշխատանք ստանալու հույսից:

Այդ հիման վրա բուն թափով աճում ե բանվոր դասակարգի գործազուրկային շարժումը: Գերմանիայում գործազուրկների պատճառով կորած բանվորական որերի թիվը հետևյալն ե՝ 1926 թվականին—1,404,875. 1927 թվականին—6,065,950 1928 թվականին—10,450,478: Ֆրանսիայում 1928 թվականի հոկտեմբեր ամսից մինչև 1928 թ. հունիսը տեղի յե ունեցել 1,198 գործադուլ՝ 623,150 մասնակիցներով, այսինքն՝ ամսական մոտ 150 գործադուլ: Այդ գոր-

ծաղուկներն անցնում են մի շրջանից մյուսը. 1921 թվականից հետո այդ գործադուկները թափանցիկ, նաև ռազմական արդյունաբերություն մեջ:

2. ՆՈՐ ՊԵՏԵՐՈՎՍԿԻ ՎՏԱՆԻԸ ՅԵՎ ԱՆՑՔԵՐԸ ՁԻՆ-ԱՐԵՎԵԼՈՒՄԸ ՅԵՐԿԱՐԻՆՈՒՄԸ

1. Նոր պատերազմների համար չտեսնված պատերաստություններն, առաջվա նման, կազմում են իմպերիալիզմի քաղաքականություն կենտրոնական առանցքը: Փաստորին արդեն գոյություն ունի «փոքր պատերազմների» մի ամբողջ շարան (Չինաստանում, Լատին-Ամերիկայում, գաղութներում): «Խաղաղացված Յեվրոպան իրապես ապրում է տենդային սպառազինությունների մի շրջան: Պատերազմի վտանգը նախ և առաջ ուղղված է խՍՀՄ-ի դեմ: Հանձնիս խՍՀՄ-ի, վորը հաջողաբար կենսագործում է «հասնել և գերազանցել կապիտալիստական առաջավոր լերկրներին» լողունգը, կապիտալիզմը տեսնում է հզոր մի ուժ, վոր խաբիւում է կապիտալիստական սոսբիլիզացիան: Դրանից են բղխում սոցիալիզմ կառուցող լերկրի դեմ նոր պատերազմ պատրաստելու այն փորձերը, վոր անում է բուրժուազիան: Կապիտալիստական խոշոր պետությունների աջակցությամբ վերակազմվում ու ամրանում են Լիհաստանի և Ռումինիայի բանակները. այդ բանակների գործողությունները համաձայնեցվում են իրար հետ՝ աչքի առաջ ունենալով խՍՀՄ-ի դեմ պատերազմը: Ավելի ու ավելի հաճախ են քննարկվում խՍՀՄ տնտեսական ու ֆինանսական բլոկադայի լենթարկելու պլանները: Դերմանական բուրժուազիայի առանձին տարրերը բանակցու-

թյուններ են վարում իրենց ֆրանսիացի թշնամիների հետ՝ խՍՀՄ-ի դեմ պաշար կազմակերպելու մասին: Ֆրանսիական բուրժուազիան փափայում է «պան-Յեվրոպայի» պլանը, վորի եյությունն է՝ մի կողմից ամերիկյան մրցակցությունից ոձիքն ազատելու ցանկությունը, մյուս կողմից՝ խՍՀՄ-ի դեմ յեվրոպական իմպերիալիստների միասնական ճակատ ստեղծելու ձգտումը: Բուրժուազիան ամեն տեսակ ճանապարհ է փնտռում՝ մեր հնգամյա պլանի իրագործմանը խանգարելու համար: Նա սկսել է արդեն դիմել նաև պատերազմի ուղղակի պրովոկացիաների՝ խՍՀՄ-ի դեմ:

2. Ձին-Արևելյան յերկաթուղու իրադարձությունները հանդիսանում են խՍՀՄ-ի ուժը շոշափելու բացահայտ մի փորձ համաշխարհային իմպերիալիզմի կողմից: Ձինական ռազմաշունչ գեներալների պրովոկացիան մի փորձնական կռիվ է խՍՀՄ-ի դեմ մղվելիք ապագա պատերազմի համար:

Ձին-Արևելյան յերկաթուղու պրովոկացիոն կերպով կոնֆլիկտ ստեղծող չինական միլիտարիստների յետևը կանգնած են համաշխարհային իմպերիալիզմի ուժերը: Միմիայն իմպերիալիզմի աջակցությամբ է, վոր չինական միլիտարիստները սիրտ արին պատերազմի այդ պրովոկացիային դիմելու: Ձինական միլիտարիստների հարձակումը լիակատար աջակցություն գտավ 2-րդ Ինտերնացիոնալի կողմից: Վերջինս շոշափիլիորեն ցույց տվեց համաշխարհային պրովետարիատին, վոր խՍՀՄ-ի դեմ մղվելիք ապագա պատերազմում սոցիալ-դեմոկրատիան ախտիվ կերպով մարտնչելու յ խորհրդային յերկրի թշնամիների շարքերում:

Խորհրդային Միությանը ձևավորվել է 1924 թվականի պայմանագրի վրա, վորի համաձայն ապահովված է ԽՍՀՄ-ի և Զինաստանի կատարյալ իրավահավասարությանը Զին-Արևելյան չերկաթուղու կառավարման գործում (այդ պայմանագրի համաձայն Զին-Արևելյան չերկաթուղուց ստացված շահույթի կեսը տրվում է Զինաստանին, չերկաթուղու մտցված է 8-ժամյա բանվորական որ, աշխատանքի պաշտպանություն և այլն): ԽՍՀՄ-ի հաստատուն և հետևողական քաղաքականությունը Զին-Արևելյան չերկաթուղու հարցում մի կատարյալ հակապատկեր է չինական միլիտարիստների չերկաթուղու, ստահող հայտարարությունների և կոնֆլիկտի խաղաղ լուծումից խուսափելու գործելակերպի: Պրովոկացիայի չենթարկվող ԽՍՀՄ-ի հետևողական քաղաքականությունը վոչվոք չի կարող համարել Խորհրդային Միության թուլության նըշան: Բոլոր միջոցները ձեռք առնելով պատերազմը կանխելու համար՝ ԽՍՀՄ կկարողանա ամրակուռ բազուկով յետ մղել մեր տերրիտորիայի վրա հարձակվելու ամեն մի փորձ (այդ ցույց է տալիս Հեռավոր-Արևելյան Հատուկ բանակը): Իմպերիալիստների պրովոկացիային իպատասխան մենք ավելի ուժեղ աշխատանք ենք կատարում չերկրի ինդուստրիացման բնագավառում (ինդուստրիացման որվա կիրառումը, ինդուստրիացման 3-րդ փուլառության հաջող իրացումը, սոցիալիստական մրցությունը), ինչպես նաև անմիջականորեն Կարմիր բանակն ամրացնելու գործում (ժողովարարություններ ինքնաթիռների համար, տանկեր, կամավորական լայն շարժում Կարմիր բանակի շարքերը մտնելու համար և այլն):

3. ՍՈՑԻԱԼ-ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԱԿԱՆ ԻՍՊԵՍ ԻՄՊԵՐԻԱԼԻԶՄԻՆ

1. Գերմանիայում և Անգլիայում դարձյալ հաստատվել են կառավարություններ, վորոնք ղեկավարվում են սոցիալ-դեմոկրատների և այսպես կոչված բանվորական կուսակցության կողմից: Վնչ մի կասկած չի կարող լինել, վոր սոցիալ-դեմոկրատական այդ կառավարությունների ստեղծումը սերտորեն կապակցված է չլրկու փաստի հետ, այն է՝ հեղափոխական նոր վերելքի աճման և ԽՍՀՄ-ի դեմ նոր պատերազմ պատրաստելու հետ: Բուրժուազիան նորից իշխանություն գլուխը դրեց սոցիալ-դեմոկրատներին, վորպես մի ուժի, վորը լավագույն կերպով կարող է պատրաստել պատերազմը և վորը կարող է պատենշ ստեղծել աշխատավոր մասսաների հեղափոխական շարժման դեմ: Ներկայումս սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցությունները կատարում են բուրժուազիայի համար չափազանց ոգտավետ մի աշխատանք. նրանք հանդես են գալիս վորպես կապիտալիստական ռացիոնալացման շատագոյներ և վորպես նոր պատերազմների առաջամարտիկներ պացիֆիստական ֆրազների քողի տակ: Սակայն իր այդ դերում սոցիալ-դեմոկրատիան ավելի ու ավելի կմերկացնի իր իսկական վոստիկանական եյությունը բանվորական մասսաների առջև:

2. Մակդոնալդի «բանվորական» կուսակցությունը իր գոյության յուրաքանչյուր որով ցույց է տալիս, վոր բանվորական կուսակցությունը, վորին միլիոնավոր բանվորներ վատահեցին իրենց ձայները, վոչ այլ ինչ է, բայց չեթե Անգլիայի չերրորդ բուրժուական կուսակցությունը: Բանվորական կուսակ-

ցության նախընտրական գլխավոր խոստումներէց մեկն էր՝ անհապաղ յեւ առաջն ձգձգութեան վերականգնել դիվանագիտական հարաբերութիւնները ԽՍՀՄ-ի հետ և զարգացնել առևտրական հարաբերութիւններն Անգլիայի և ԽՍՀՄ-ի միջև։ Սակայն այդ չիրագործվեց։ ԽՍՀՄ-ի հետ դիվանագիտական հարաբերութիւնների վերականգնումը ձգձգվեց բանվորական կուսակցութեան առաջնորդների մեղքով։ Գաղութներում և կիսագաղութներում «բանվորական» կառավարութիւնը շարունակում է ամբողջովին իր նախորդներին՝ պահպանողականների քաղաքականութիւնը, հալածելով նրանց հեղափոխական շարժումը (Հնդկաստան, Պաղեստին), բլոկ կազմած վերջնականապէս հակահեղափոխութեան գիրկն ընկած ազգային բուրժուազիայի հետ։ Իրեն՝ Անգլիայի մեջ Մակդոնալդի կառավարութիւնը հանդես է գալիս վերպես կապիտալիստական ռացիոնալիզացիայի կառավարութիւն և վերպես սովորական իմպերիալիստական կառավարութիւն, լոկ սքոդելով իր թշնամութիւնը դեպի բանվոր դասակարգը պացիֆիստական «ձախ» ֆրազներով։

Գերմանիայում սոցիալ-դեմոկրատ Մյուլլերի կառավարութիւնը դեկավարում է գերմանական իմպերիալիզմի համար սպառազինութիւն ստեղծելու գործը, վոստիկաններ է ուղարկում բանվորական յելութները ճնշելու համար, կրակում է բանվորական բարրիկադների վրա, արգելում է կարմիր-ճակատայինների միութիւնը, գազազած սպիտակ տերրոր և ներշնչում հեղափոխական բանվորների դեմ, նվազեցնում է գործադուրկների ստացած նպաստը։

3. Վերջին շաբաթները հաղթանակ բերին Ալս-

տրիայի-Ֆաշիզմին։ Ալստրիական սոցիալ-դեմոկրատներն իրենց ձեռքով պատրաստեցին իշխանութեան գրավումը հայմիկերի «վոսկե պատանհկութեան» և բանվորների դահլիճ Շոբերի կողմից։ Ֆաշիզմը գնալով ավելի ուժ է առնում Զելու-Սլովակիայում, Գերմանիայում, Ֆրանսիայում («Լ'Յումանիտեի») և բանվորա-դուրագիտական բանկի դեմ ուղղված հալածանքները, աննախընթաց ռեպրեսսիաներն ոգոստոսի մեկին և այլն)։ Գործադուրկներն ավելի ու ավելի հաճախակի «որենքից դուրս» են հայտարարվում։ Ավելի ու ավելի հաճախ կանոնավոր դորքեր են բանի գրվում գործադուրկները ճնշելու համար։ Գործարաններում իսկ սկսել է յերևան գալ և ավելի ու ավելի խոշոր դեր խաղալ գործարանային ֆաշիզմը։ Սոցիալ-դեմոկրատները գնալով ավելի սերտորեն են մերձենում բուրժուական պետութեան ապարատին և ավելի հաճախ են գործադրում ֆաշիստական մեթոդները (որինակ՝ հաշվեհարդար հեղափոխական բանվորների հետ արմիութիւնների մեջ), բացահայտորեն դրսևորելով իրենց սոցիալ-ֆաշիստական դեմքը։ Այդ պայմաններում սոցիալ-ֆաշիզմի դեմ պայքարելը մեր յեղբայրական կուսակցութիւնների կարևորագույն խնդիրն է։ Հեղափոխական վերելքի պայմաններում առանձնապէս վտանգավոր է այսպէս կոչված «ձախ» սոցիալ-դեմոկրատիան, վորը ձգտում է իր ձախ ֆրազեոլոգիայով հեռացնել կուսակցութիւններից մասսաների հարաճուն հեղափոխական տրամադրութիւնները և ուղղել վերջիններս ռպպորտունիստական սոցիալ-դեմոկրատիայի հունով։

4. ԿՈՄՄՈՒՆԻՍՏԵՐԻ ԽՆԴԻՐԸ ՆՈՐ ՊԵՏԵՐՆԵՐՈՒՄ

1. Այդ պատճառով սոցիալ-դեմոկրատիայի, մասնավոր նրա «ձախ» թևի անողոք մերկացումն անհրաժեշտ պայման է կոմկուսները մասսաների իսկական հեղափոխական ավանգարդը դարձնելու համար: Սկսված հեղափոխական վերելքի իրադրությունը տիրաբար պահանջում է վերակառուցել կոմկուսների մեթոդը աշխատանքը, ակտիվացնելով վերջինս և ներքին համարձակ, մարտական բնույթ տալով: Կոմկուսների առջևն ախ և առաջ ծառացած է մի խնդիր, այն է՝ հատորեն կիրառել ԻՏԲՆՈՒՆՈՒՅՑ գործալակերպ պրոլետարիատի դասակարգային կռիվների ղեկավարության գործում: Հաղթահարելով ռեֆորմիստների դիմադրությունը, տապալելով ռեֆորմիստների հարուցած բոլոր խոչընդոտներն ու պատնեշները, կոմմունիստները պետք է ավելի ու ավելի խորը թափանցեն մասսաների մեջ:

2. Տնտեսական կռիվներ մղել՝ հակառակ սոցիալ-դեմոկրատիայի և արհմիութենական բյուրոկրատների սաքոտաժին և ուղղակի դավաճանություն, տնտեսական կռիվները քաղաքականի վերածել, կազմակերպել քաղաքական գործադուլներ և ցույցեր — այս պետք է լինի կոմմունիստական ինտերնացիոնալի սեկցիաների գիծը: Կոմկուսները պետք է վճռաբար մաքառեն բյուրոկրատներին արհմիություններից դուրս վճռելու, գործադուլների ղեկավարման գործողություն կոմիտեներ ստեղծելու, չկազմակերպված բանվորներին այդ կոմիտեների մեջ մտցնելու և գործարկումները նվաճելու համար: Պաշտպանելով արհմիութենական շարժման միասնությունը, կոմկուսներն անհրաժեշտ դեպքում

կանգ չեն առնում արհշարժման պտուղատման առջև: Միևնույն ժամանակ կոմկուսները վոչ մի հնարավորություն չպետք է բաց թողնեն ռեֆորմիստական արհմիությունների մեջ աշխատելու համար, պայքար մղելով ընտրական ամեն մի պաշտոնի, ստորին պրոֆլիազորների պաշտոնի համար, ամենայն յեռանդով մերկացնելով ռեֆորմիստների դավաճանությունը, համախմբելով իրենց լոգոնգների շուրջը պրոլետարիատի լայն մասսաները, նվաճելով պրոլետարիատի մեծամասնությունը, դասակարգային կռիվների փորձի վրա դաստիարակելով և պատրաստելով մասսաները սոցիալիստական հաղթական հեղափոխություն: Կոմկուսներն իրենց աշխատանքի կենտրոնը պետք է փոխադրեն ձեռնարկությունների վրա, ամրացնելով կուսակցության գործարանային բջիջները, աշխատելով ամեն մի գործարան դարձնել բայլչե-վիզմի մի բերդ: Միմիայն այդպիսի գծի վրա հիմնվելով՝ կոմկուսները կկարողանան անհրաժեշտ մոմենտին իրագործել անցնել կապիտալիզմի դեմ վճռական գրոհի դիմող մասսաների գլուխը:

Այդ տակտիկայի հաջողություն պայմաններն առկա չեն: Պրոլետարիատի ամենաանշան կռիվներն անգամ ընդունում են ցայտուն քաղաքական բնույթ, վորովհետև բանվորների տնտեսական համեստ պահանջներն ել ներկայումս հանդիպում են տրեստացած կապիտալի, բուրժուական պետության և սոցիալ-ֆաշիզմի միասնական ճակատին:

3. Կոմկուսները միակ ուժն են, փորն իրոք պայքար է մղում նոր պատերազմների վտանգի դեմ: Այդ կողմից միջազգային կարմիր որն ոգոստոսի մեկին:

ուժեքը չափելու մի փորձ հանդիսացավ: Համաշխարհային պատերազմի սկզբնավորութիւնից հետո կապիտալիստական աշխարհը չտեսավ դասակարգային ճնշման ապստամբութիւնը միջոցների աշխարհի չլսված մի մորեկի դացիա և ռեպրեսսիաների աշխարհի մի սանձարձակութիւն, վորպիսին տեղի ունեցավ այս տարվա ոգոստոսի մեկին: Միջազգային կարմիր ուժի դեմ, վորն անցավ «պատերազմ իմպերիալիստական պատերազմի դեմ» և «հանուն խՍՀՄ-ի պաշտպանութեան» լուղունգներով, միասնական ճակատ ստեղծվեց՝ սկսած գերմանական վոստիկանապետ Յերհիբելից մինչև տրոցկիստների մնացորդները: Սոցիալ-դեմոկրատիան ոգոստոսի մեկին ցուց տվեց իր իսկական սոցիալ-ֆաշիստական դեմքը: Չնայած, սակայն, բոլոր արգելքներին և գազազած տերրորին, Միջազգային կարմիր ուժն իրոք միջազգային հանդիսացավ և ընդգրկեց համայն աշխարհի պրոլետարիատի լայն խավերը:

4. Կոմկուսները չեն կարող պատրաստվել հասունացող հեղափոխական կոիլներում իրենց կատարելիք դերին, չեթե ճշմարտութեամբ մեղադրեն իրենց օտարման սոցիալ-դեմոկրատական մեղքը և իրենց օտարման քաղաքական: Ծիշտ աշխարհ, ինչպես վոր ոպպորտիւնիզմը բուրժուազիայի մի գործակալութիւնն է բանվորական շարժման մեջ, աշխարհ էլ աշխարհ ոպպորտիւնիզմի գործակալներն են կոմկուսիստական շարժքերում: Չի կարելի հաջող պայքար մղել սոցիալ-դեմոկրատիայի դեմ, առանց հաղթահարելու ոպպորտիւնիզմը սեփական միջավայրում, առանց դեն շարժելու նրանց, ովքեր հաշմուղաբար են վերաբերվում իրենց

շարքերում: Պոլիթբյուրոն ունեցող ոպպորտիւնիզմին: Կոմիստերնի ոպպորտիւնիստական այս տարրերը, վորոնք Համկ(բ)Կ-ի ոպպորտիւնիստական տարրերի հետ միասին զարգացնում են «կազմակերպված կապիտալիզմի» և ներքին հակասութիւնների թուլացման տեսութիւնը, վորոնք գերագնահատում են կապիտալիզմի կալունութիւնը, վորոնք չեն հաւանում, թե անհրաժեշտ է պայքար մղել սոցիալ-դեմոկրատիայի, մասնավորապէս «ձախ» թեւի դեմ, վորոնք մերժում են կոմկուսների յեղույթներին ավելի ինքնուրույնութիւն տալու գիծը, վոր ընդունել է Կոմիստերնը, — այդ բոլոր տարրերի ուղին բաժանվում է Կոմիստիստական Ինտերնացիոնալի ուղուց: Ահա թե ինչու արդեն Գերմանիայում կուսակցութիւնից վտարված է աջ ֆրակցիան (Բրանդլեր), և Չեխո-Սլովակիայում կուսակցութեան շարքերից դուրս են արված կարմիր արհմիութիւններում աշխատող ոպպորտիւնիստները: Այլ ոպպորտիւնիզմի դեկավարները, ընկ. Բուխարինի գլխավորութեամբ, հանված են Կոմիստերնի դեկավար որդանների կազմից՝ Կոմիստերնի Գործկոմի 10-րդ պլենումի վորոշումներով: Անհրաժեշտ է անշեղորեն շարունակել պայքար մղել աջ թեման դեմ, վորը ներկայումս գլխավոր վտանգն է հանդիսանում Կոմիստերնում, և նրա նկատմամբ հաշմուղական վերաբերմունքի դեմ, միևնույն ժամանակ չդադարեցնելով պայքարը հակահեղափոխական տրոցկիզմի մնացորդների դեմ: Բոլոր կոմկուսներն ոպպորտիւնիստներից մաքրելը հանդիսանում է կազմակերպչական աշխատանք մի պրոցեսս, վորը

հնարավորութիւն կտա մեր յեղբայրական կռիւ-
ներին պատրաստվելու իրենց դերին և հարկավոր մո-
մենտում գտնվելու դրութեան բարձրութեան վրա, վոր-
պէս միջազգային հեղափոխութեան լենինյան ավան-
գարդ:

II. ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՇԵՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ա. ԱՐԴԹՈՒՆ ԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՀՆԳԱՄՇԵՎԻ ԱԹԵՋԻՆ ՏԱՐՎԱ ՀԱՋՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ԴԺՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Պրոլետարական հեղափոխութեան անցյալ տա-
րին հնգամյա պլանի առաջին տարին եւ ժողովրդական
տնտեսութեան զարգացման հնգամյա պլանը՝ յերկրի
ինդուստրիացան և գյուղացիական տնտեսութեաններ
սոցիալիստական վերակազմութեան պլանը, լուծում ե
տնտեսական ամենագլխարին ինդիւստրիան, վերացնում
կամ չափազանց մեղմում ե այն բոլոր անհամաչափու-
թիւնները, վորոնք գլխարացնում են մեր տնտեսա-
կան զարգացումը (գործազրկութիւն, շուկայի «սկրա-
տը», գյուղատնտեսութեան չափազանց յետ մնալը ար-
դյունաբերութեան զարգացումից, ապանքային սովը,
ծանր ինդուստրիայի հետամնացութիւնը և այլն): Հե-
տեւեաբար, պլանի իրագործումը նշանակում ե մի յիշք
մեծ դժվարութեաններից և զգալի առաջխաղացում՝
մեր յերկրում սոցիալիզմի կառուցման ուղիով: Ահա
թե ինչու վերին աստիճանի կարեւոր ե համեմատել մեր
ապրած տնտեսական տարվա արդյունքներն ալն թվե-
րի հետ, վորոնք ուրվագծված եյին արդյունաբերու-
թեան հնգամյա պլանի առաջին տարվա համար: Այդ

համադրումը ցույց կտա, թե կատարվում ենք արդյոք մենք սոցիալիստական շինարարության պլանը:

2. Հնգամյա պլանի առաջին տարում արդյունաբերության իր արտադրությունը պետք է ավելացներ 21,5 տոկոսով: Իրոք արտադրությունն ավելացավ 24 տոկոսով, հետևապես յերկիրն ստացավ 300—350 միլիոն ուղբուց ավելի ապրանք, քան ծրագրվել էր: Հաջորդ 1929-30 տարում արդյունաբերությունը, ըստ պլանի, պետք է տար 16 միլիարդ ուղբուց արտադրանք, իսկ այժմ պարզվեց, վոր նա կտա 18 միլիարդ ուղբուց արտադրանք, վորովհետև արտադրությունն ավելանալու չե 32 տոկոսով, և վոչ թե 20 տոկոսով, ինչպես լենթադրվում էր ըստ պլանի:

Իր արտադրանքի քանակով մեր ամբողջ արդյունաբերությունը չափազանց գերազանցել է մինչև պատերազմյան մակարդակը՝ վոչ պակաս քան 40 տոկոսով:

3. Ըստ պլանի 1929-30 տարում մենք հիմնական աշխատանքներ ելինք կատարելու 1.659 միլիոն ուղբուց, իսկ երկտրիֆիկացիան ել հետը հաշված՝ 2 միլիարդ ուղբուց: Այդ պլանը լրիվ իրագործվեց: 1929-30 տարում, ըստ հնգամյա պլանի, արդյունաբերության բնագավառում կատարվելու չե 2.331 միլիոն ուղբուց հիմնական աշխատանք (երկտրիֆիկացիայի հետ միասին՝ 2.784 միլիոն ուղբուց): Այժմ պարզվում է, վոր հիմնական ծախսերը կազմելու չեն ավելի քան 3 միլիարդ ուղբուց (իսկ երկտրիֆիկացիայի հետ միասին՝ 3,5 միլիարդ ուղբուց):

Այդ թվերը վկայում են մեր տնտեսության զորության մասին և ցույց են տալիս տնտեսական շատ

արագ աճում: Այդ թվերը պարզ կերպով յերևան են բերում աջերի սխալները և մանավանդ ընկ. Բուխարինի «Տնտեսագետի դիտողությունները» գրքի դժբախտի սխալ լինելը: Ընկ. Բուխարինը մեր տնտեսության ուժերից վեր եր համարում հիմնական ծախսերի նուշիսկ այն թվերը, վորոնք ուղբագծված էլին հնդգամյա պլանի առաջվա սկզբնական նախագծերի մեջ:

4. Ինդուստրիացվող յերկրում արդյունաբերության տված արտադրանքի մեծ մասը լայն սպառման շուկան չի գնում, այլ սպառվում է արդյունաբերության մեջ: Սակայն այս տարի մեզ հաջողվեց մեծ չափերով ավելացնել նաև լայն սպառման ապրանքների քանակը: Դա գրավական է հացամթերման և հումուլթային կամպանիաների ընթացքի բարելավման: Հացի փոխարեն արդյունաբերությունն այս տարի գլուղին կտա 38 տոկոսով ավելի գործարանային ապրանք, քան անցյալ տարի, ընդ վորում առանձնապես կարևոր է այն հանգամանքը, վոր այդ ապրանքների մեջ կտորեղենը (մանուֆակտուրան) դադարում է ալլևս գերակշռող դեր խաղալ: Նրա տեղը բռնում են գլուղի տնտեսական սպառման առարկաները, այն, ինչ վոր նպաստում է ստեղծելու գլուղում տեխնիկական նոր բաղա և այդ հիման վրա տանելու նրան դեպի սոցիալիստական վերակառուցում:

5. Հոկտեմբերյան հեղափոխության 12-րդ տարին իրավացիորեն համարվում է մի տարի, յերբ առաջին անգամ ցայտուն և վորոշակի կերպով յերևան յեկավ արդյունաբերության իրոք առաջնորդող դերը մեր ժողովրդական տնտեսության մեջ:

Այդ պարագան ամենից ավելի պարզ արտահայտվում է գյուղատնտեսությունից և քիմիական արդյունաբերությունից: Ընթացիկ տարում արդյունաբերությունը գյուղին տվեց 212 միլիոն ռուբլու գյուղատնտեսական մեքենաներ, իսկ առաջիկա 1929-30 տարում տալու յե 371 միլիոն ռուբլու մեքենա, այսինքն՝ 6 անգամ ավելի, քան մինչպատերազմյան սուսկալադույն արտադրությունը և 3 անգամ ավելի, քան մինչպատերազմյան վորև տարում յերկրում արտադրված և արտասահմանից ներմուծված բոլոր գյուղատնտեսական մեքենաները:

Անցյալ տարի արդյունաբերությունը հանքային պարարտանյութեր քիչ արտադրեց՝ սուսկերֆոսֆատ—213 հազար տոնն, ֆոսֆորիտային ալյուր—ընդամենը 45 հազար տոնն: Դրա փոխարեն 1929-30 տարում նա կտա 450 հազար տոնն սուսկերֆոսֆատ և 400 հազար տոնն (այսինքն 9 անգամ ավելի) ֆոսֆորիտային ալյուր:

Այժմ ել արդեն տրակտորների ներքին արտադրությունը կազմում է գյուղին տրված բոլոր տրակտորների զգալի մասը: 1929-30 տարում «Կրասնը Պուտիլովեց» գործարանն արտադրելու յե տաս հազար տրակտոր (այսինքն՝ այնքան, վորքան, ըստ հնգամյա պլանի, արտադրվելու յեր հնգամյակի միայն վերջում): Յեվ հենց այս տարի ավարտվելու յե Ստալինգրադի տրակտորային գործարանը, վորն արտադրելու յե տարեկան 40-50 հազար տրակտոր: Բացի դրանից, այս տարի սկսվելու յե Չելյաբինսկի տրակտորային գործարանի կառուցումը, վորը կավարտվի 1930-31 տարում:

Գյուղատնտեսական մեքենաները, տրակտորները և պարարտանյութերը—սրանք են այն ուժը, վորի միջոցով արդյունաբերությունն սկսելի սոցիալիստական վերակառուցման յենթարկել գյուղատնտեսությունը: Հոկտեմբերի 12-ը տարեդարձն այդ տեսակետից խորը բեկում է ստեղծում:

6. Արդյունաբերությունից ամենանեղ տեղերն ելին սե մետաղը, գունավոր մետաղները, վառելանյութը և այլն: Ծանր ինդուստրիայի այդ բոլոր ճյուղերի նըկատմամբ անցյալ տարին լրացավ առանց խիստ ճգնաժամերի, շնորհիվ ծանր ինդուստրիայի արտադրությունից զգալի դարգացման. քարածուխ արտադրվել է 41,3 միլիոն տոնն՝ փոխանակ 1927-28 տարվա 35,4 միլիոն տոննի (մինչպատերազմյան արդյունահանումից 23 տոկ. ավելի). նավթ՝ 13,7 միլիոն տոննի—փոխանակ 1927-28 տարվա 11, միլիոն տոնն (մինչպատերազմյանից 48 տոկոս ավելի). թուջ (չուգուն) ձուլվել է 4,1 միլ. տոնն—փոխանակ 1927-28 տարվա 3,3 միլ. տոննի, և այդպիսով համարյա հասել է վերջապես մինչպատերազմյան չափին (4,2 միլ. տոնն): Գունավոր մետաղների և քիմիական արդյունաբերությունից ասպարիզում մենք դեռ շատ քիչ բան ենք գլուխ բերել (մինչպատերազմյան շրջանում այդ ճյուղերը մեզանում համարյա գոյություն չեն ունեցել), սակայն վճռական բեկումն արված է, և մենք հետագայում առաջ կընթանանք արագ քայլերով. հնգամյա պլանի յենթադրությունները շատ յետ կմնան: Անցյալ տարվա հետ համեմատած՝ 1929-30 տարում տուրբոգենիտներ արտադրությունն աճելու յե 2 անգամ, գյուղատնտեսական մեքենաշինությունը՝

75 տոկոսով, նավաշինությունը՝ 66,3 տոկոսով, հանքային հումուլթի արդյունահանումը՝ 97 տոկոսով, ելեկտրո-աւիւնիկական արդյունաբերությունը՝ 70 տոկոսով, շինանյութերի արդյունաբերությունը՝ 60,5 տոկոսով, քիմիականը՝ 35 տոկոսով, սև մետաղագործության արտադրանքը՝ 34 տոկոսով:

7. Արդյունաբերության հիշյալ ճյուղերի, ինչպես նաև մեքենաշինության աճումն ապահովում է մեր հետագա քայլերը յերկրի ինդուստրիացողիով. ծանր արդյունաբերությունն ավելի արագ է աճում, քան թեթեւը—1928-29 տարում թեթեւ արդյունաբերությունն աճեց 20 տոկոսով, իսկ ծանրը՝ 30 տոկոսով: Առաջիկա 1929-30 տարում թեթեւ արդյունաբերությունն աճելու է 23 տոկոսով, իսկ ծանրը՝ 42 տոկոսով:

8. Ամբողջ ժողովրդական տնտեսության աճման հետ միասին բարելավվում են նաև բանվորական մասսաների նյութական դրությունը և աշխատանքի պայմանները: Անվանական աշխատավարձը բարձրացել է 9 տոկոսով, մինչդեռ ըստ պլանի բարձրանալու է 7 տոկոսով: Միևնույն ժամանակ ավելացել է նաև բանվորների կենցաղի բարելավման ֆոնդը, վոր կազմել է 72 միլիոն ռուբլի (30 միլ. ռուբլով ավելի, քան 1927-28 տարում). սոցիալիստական ապահովագրության ծախսերը բարձրացել են մինչև մեկ միլիարդ ռուբլու (անցյալ տարվանից 177 միլ. ռուբլի ավելի): Ձգալիորեն ավելացել են բանվորական բնակչին արարությունը, հասարակական սնուցման հիմնարկների, աղումքների, հիվանդանոցների շինարարությունը և

այլն: 1928-29 տարում բնակչին արարությանը հասկացված էր 142 միլ. ռուբլի, իսկ 1929-30 տարում ծրագրված է 300 միլ. ռուբլի: Աշխատանքի պաշտպանության և ապահովության ձեռնարկումների վրա 1928-29 տարում ծախսվել էր արդյունաբերության մեջ 51 միլ. ռուբլի, իսկ 1929-30 տարում ծախսվելու է 90 միլ. ռուբլի:

9. Այդ ձեռնարկումների հետ միասին, վորոնք վկայում են, թե սոցիալիստական շինարարության պլանը վնչ միայն իրագործվում է, այլև գերակատարվում է, կան նաև անհաջողություններ. արդյունաբերության աշխատանքի վորակական ցուցանիշները, դուրս է գալիս, վոր չեն իրագործված: Ինքնարժեքը, 7 տոկոսի փոխարեն, իջեցված է միայն 4-5 տոկոսով, չնայած վոր աշխատանքի արտադրողականությունը բարձրացել է համարյա ճշտորեն պլանի համաձայն (16 տոկոսով՝ փոխանակ ծրագրված 17 տոկոսի): Դրա հետ միասին զգալիորեն վատացել է արդյունաբերական շատ ապրանքների վորակը: Պարզ է, վոր վորոշ դեպքերում ինքնարժեքն իջեցվել է զլխավորապես վորակի վատացմամբ: Բանվորների ուսու աշխատավարձն աճել է անբավարար չափով: Տնտեսական նոր տարում խնդիր է դրված բարձրացնել այն 13-14 տոկոսով:

10. Ինքնարժեքի իջեցման պայքարն սկսվել է տնտեսական տարվա միայն առաջին կիսամյակի վերջում: Առաջին յեռամսյակում ձեռնարկություններում հազվագյուտ չեին այնպիսի դեպքեր, ինչպիսիք են՝ աշխատանքային կարգապահության անկումը, հալածանքներ մասնագետների դեմ և նույնիսկ բացահայտ

Ֆիսկալարութիւնը, ապրանքի գիտակցորին փչացում, մեքենաների մեջ ալլալ առարկաներ նհտելը, մեքենաների փչացում և ալլն), գործալքումներ, խուլիգանութիւն և ալլն: Աշխատանքային ռեժիմի թուլացումը, վոր տեղի չե ունենում գուղից չեկած, պրոլետարիատին յերբեմն դասակարգայնորեն թշնամի տարրերի ազդեցութեամբ, արհմիութիւնները Հասակացան վորպես աջ վտանգի արտահայտութիւն և դրան անհրաժեշտ դիմադրութիւն ցույց Հտվին: Տնտեսական տարվա յերկրորդ յեռամստակում միայն բանվորական մասսաներն իրենք, կուսակցութեան ղեկավարութեամբ, պայքար սկսեցին աշխատանքային ռեժիմի համար, շրջապատեցին խուլիգաններին և գործալիքներին հասարակական բոյկոտով և վերջապես առաջադրեցին սոցիալիստական մրցման գաղափարը:

Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան 12-րդ տարին պատմութեան մեջ կանցնի վորպես սոցիալիստական մրցման՝ կոմունիստական նոր աշխատանքի սկզբնավորման մի տարի: Այդ քայլը վոչ միայն հնարավորութիւն տվեց գերազանցումով իրագործելու հնգամյա պլանի առաջին տարվա ծրագիրը, ալ և վերածելու հնգամյակը քառամյակի և Հատ տարիներով մոտեցնելու սոցիալիզմի հաստատումը:

2. ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՈՐ ՑԱՐՎԱԼ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ ԸՐԳՅՈՒՆՆԵՐՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎՈՐՈՒՄ

1 Տնտեսական նոր տարին արդյունաբերութեան առջև դնում և անցյալ տարվանից վոչ պակաս դժվարին, յերբեմն ևլ ալիւի դժվար, խնդիրներ: 1929/30 տ.

ստուգիչ թվերի ուրվագծած քաղաքական առման մասին խոսվել և վերել: Սակայն գլխավոր ուղադրութիւնը պետք և դարձնել վորակական ցուցանիշների վրա: Անցյալ տարվա թերակատարումը լրացնելու համար այս տարի ինքնարժեքը պետք և իջեցնել վոչ պակաս, քան 10 տոկոսով: Այդ անհրաժեշտ և նաև նրա համար, վորպեսզի միջոցներ ստացվեն հիմնական շինարարութեան համար, վորի համար նախատեսված և 3,5 միլիարդ ռուբլի (1929 30 տարում ինքնարժեքի իջեցման յուրաքանչյուր տոկոսը տալիս և մոտ 150 միլ. ռուբլի):

Արդյունաբերութեան բովանդակ աշխատանքը պետք և բարելավվի: Վորպեսզի այդ հնարավոր լինի, աշխատանքի արդյունաբերութիւնը պետք և բարձրանա 23 տոկոսով, շնորհիվ նոր մեքենաներ մտցվելուն, արտադրութեան ռացիոնալացման, բանվորական որվա խրտացման, շնորհիվ ալիւի ինտենսիվ աշխատանքի: Հարկավոր և արագացնել ռեալ աշխատավարձի աճումը անցյալ տարվա հանդեպ: Ըստ ստուգիչ թվերի՝ արդյունաբերութեան ասպարիզում նոմինալ աշխատավարձն աճելու չե միջին հաշվով 9 տոկոսով: Մանրածախս փներն իջեցնելու ուժեղ աշխատանքով անհրաժեշտ և հնարավորութիւն ստեղծել, վոր ռեալ աշխատավարձի բարձրացումը կազմի 13-14 տոկ:

Հումուլթի և վառելանյութի ռզտագործումը պետք և բարելավել ղգալի Հափով: Ամեն մի բանվոր, վարպետ, տեխնիկ, ինժեներ պետք և ամեն յոպե մտածի, թե ինչպես նվազեցնել վառելանյութի կամ հումուլթի մախումը, ինչպես տնտեսել բանվորական ուժը և

վորագրույն ռեսսուրսներից մեկն է՝ անընդհաճ ար-
ժագութիւնը մուծումը: Նա հնարավորութիւն է տա-
լիս ավելի լրիվ չափով ոգտագործել գոյութիւն ու-
նեցող հիմնական կապիտալը: Այժմ հիմնական կապի-
տալն ոգտագործվում է տարեկան 300 որից պակաս
(այն հլ վնչ լրիվ որեր): Ոգտագործելով նրան 360
որ, մենք արտադրանքը կավելացնենք 20-25 տոկոսով,
առանց վորեւ հիմնական ծախսի: Արտադրանքի 20
տոկոս աճումը հենց պլանում նախատեսված տարե-
կան միջին աճումն է: Նշանակում է՝ մեճ մի տարի
տաճում եճ:

Այդ ձեռնարկման մի ալ առավելութիւնն է
հանդիսանում մեր հաղթանակը գործազրկութիւն վրա:
Անընդհատ արտադրանքի լիակատար կիրառումը կը-
պահանջի հնգամյակի ընթացքում արտադրութիւն մեջ
ներգրավել մոտ մի միլիոն հոգի: Այդ հանգամանքը
կվերացնի գործազրկութիւն սուր բնույթը և նույն-
իսկ առաջ կրերի վորակալ բանվորական ուժի խոշոր
պակաս:

3. ԲՆՎՈՐԱԿԱՆ ՄԵՍՈՒՆԵՐԻ ՆԵՐԳՐԱՎՈՐԻ ԸՐՏԵՂՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԻՆ

1. 1929/30 տարվա համար արդունաբերութիւն
առջև դրված գծավարագրույն խնդիրները կարող են
իրագործվել. սակայն դրա համար անհրաժեշտ են
հետևյալ պայմանները. իրոք ճեղգրավել արտադրու-
թիւն կառավարման գործին բանվորական ամենալայն
մասնակցութիւն՝ արտադրական խորհրդակցութիւնների
և ալ միջոցներով. ծավալել պրոլետարական իճնա-

բճնադասուքիւնը, ոգտագործել բանվորական գու-
տարութիւնը և բանվորական արտադրական-ա-
ցիոնալացուցիչ նախաձեռնութիւնը լուծել կագրերի
պրոբլեմը և վերջապես խորացնել և ընդարձակել սո-
ցիալիսական մեցումը:

2. Արտադրական խորհրդակցութիւնների աշ-
խատանքը մինչև այժմ պատշաճ չափով չի ծավալվել:
Դրա կարևորագույն պատճառներից մեկն է յեղի,
առաջին՝ արհմիութիւնների վոչ հմուտ ղեկավարու-
թիւնը և լերկրորդ՝ տնտեսավարների անփութ ղե-
րաբրմունքը բանվորների առաջարկներին, մի վերա-
բրմունք, վոր խեղդում է բանվորական նախաձեռ-
նութիւնը:

Կառավարութիւն վերջերս հրատարակած վորո-
շումը վճռական պայքար հայտարարեց ալդ թերու-
թիւնների դեմ: Արտադրական խորհրդակցութիւն-
ների աշխատանքն արհմիութիւնները պետք է դարձը-
նեն իրենց գործունեյութիւն հիմքը: Որեւքը տնտե-
սավարներին պարտավորեցնում է անպայման իրա-
կանացնել արտադրական խորհրդակցութիւնների
այն առաջարկները, վորոնք ընդունվում են վարչու-
թիւն կողմից:

Այս տարի մեր լոգունգը պետք է լինի՝ առանց
բանվորների նախաձեռնութիւն ու ակտիւթիւնը
կագմակերպելու անկարելի յե կառավարել արտա-
դրութիւնը: Անհրաժեշտ է այս տարի ստուգել բան-
վորների մինչև այժմ արած բոլոր առաջարկների կա-
տարումը և ընդունված բոլոր առաջարկներն իսկույն
մոցնել ավալ ձեռնարկութիւն և արտադրութիւն
առցիոնալացման պլանի մեջ:

3. Աշխատանքային ուժերին առողջացնելու, աշխատանքային կարողապահության համար պայքարելու լավագույն ուղին ե՛լ իրենց, բանվորական մասսաների ներգրավումն այդ գործին: Անցյալ տարվա փորձը ցույց տվեց, վոր կուսակցության կոչին արձագանգելով, առաջավոր և գիտակից բանվորները շատ արագ կերպով և սաստիկ հարվածեցին աշխատանքային թափթիփածությունը: Այս տարի պետք է իր վախճանին հասցնել աշխատանքի մթնոլորտում սկսված առողջացումը՝ հիմք ընդունելով, մի կողմից՝ բանվորների իրենց ներգրավումը արտադրության կառավարմանը, մյուս կողմից՝ միաճեմնյա խիստ սխտեմի կիրառումը արտադրության մեջ: Տնտեսավարները և վարչական-տեխնիկական կազմը պետք է լիովին պատասխանատու լինեն գործի համար: Արհմիութենական և կուսակցական կազմակերպությունների անմիջական միջամտությունը նրանց ֆունկցիաներին պետք է բացառվի: Միանձնյա կառավարման վերաբերյալ դեկրետը, նպատակ դնելով ավելի հեղինակավոր և վորակյալ ղեկավարություն հաստատել մեր ձեռնարկություններում, միևնույն ժամանակ առաջարկում է ամենալայն չափով ներգրավել մասսաները տնտեսության կառավարման գործին և ամենավճռական կերպով ոգտագործել բանվորական մասսաների ստեղծարար նախաձեռնությունն ու ինքնազործունեությունը: Միանձնյա կառավարման վերաբերյալ դեկրետը վոչ միայն հետին պլանը չի մղում արտադրական խորհրդակցությունների և բանվորների վերահսկողության ալլեալլ ձևերի դերը, այլ ընդհակառակը, նկատի ունի արմատական բեկում ստեղծել

արտադրական խորհրդակցությունների նշանակություն մեջ, ուժեղացնել նրանց դերն արտադրության մեջ և ել ավելի համարձակ ծավալել պրոլետարական մասսաների ինքնաքննադատությունը:

4. Պակաս կարևոր չի նաև սոցիալիստական մրցման ծավալումը: Նա անցյալ տարի յիւր աղբն մեծ արդյունքներ տվեց: Սակայն մինչև այժմ սոցիալիստական մրցումը չի ընդգրկել բանվորների բավականաչափ լայն մասսաները և շատ դեպքերում մակերեսային-տոնական բնույթ է կրում: Ներկայիս կարելիորագույն խնդիրն է՝ ուժեղացնել արհմիութենական զեկավարությունը մրցության նկատմամբ: Այս պետք է միջոցներ ձեռք առնել, վոր ինժեներական-տեխնիկական կազմն ակտիվորեն մասնակցի մրցմանը, վերջինս իրոք մեծ արդյունքներ կտա միմիայն այն դեպքում, չեթե նրա նվաճումներն ամրացվեն, ռացիոնալացված: Տնտեսավարները պետք է ըմբռնեն, վոր մրցումը մենք մոտենում ենք աշխատանքի նոր տիպին՝ կոմունիստական աշխատանքին, վոր դա կարճատև մի կամպանիա չէ, վոր գործը սահմանափակել նորմաների վերանայումով միայն նշանակում է չհաղթանալ մրցման նշանակությունը: Դրա հետ միասին տնտեսավարները պետք է ըստ ամենալայն ալլեալլ մրցման քիկուհը՝ պետք է ավելի կատունավորեն հումուլթի և նյութերի մատակարարումը, պայքարեն պարապուրդների դեմ և այլն: Այլապես անխուսափելիորեն կստանան բանվորների ձգտումները դեպի արտադրական բարձրագույն նվաճումները:

Միաժամանակ հարկավոր է վճարար հաղթահարել բանվորական հետադիմաց խավերի առանձին

լելութենքը սոցմրցման դեմ, լելութենք, վորոնք հանդիսանում են մանր-բուրժուական տարերքի ճնշման արտացոլումը:

5. Արդյունաբերության վերակառուցման տնտեսական պլանների կատարումն ապահովող հիմնական պայմաններից մեկն է կուլպայմանագրական կամ պանիայի հաշող կիրառումը: Կուլպայմանագրական կամ պանիան պետք է ընդգրկի բանվորների ամենալայն մասսաները, մոբիլիզացիայի լենթարհի նրանց, նյութական և կուլտուրական կենցաղային պայմանների բարելավման հետ միասին, նաև այլ հարցերի շուրջը, այն է՝ աշխատանքի արտադրականության բարձրացման, խնայարժեքի իջեցման և արտադրանքի վորակի բարձրացման հարցերի շուրջը:

6. Տնտեսական հսկայական աճման խնդիրը շատ սուր բնույթ է տալիս արդյունաբերության կադրերի՝ ինժեներական-տեխնիկական կազմի և վորակյալ բանվորների պրոբլեմին:

Այս տարի պետք է վերջնականապես վերացվեն մասնագետների գեմ ուղղված հալածանքի մեթոդները, վորոնք տեղ-տեղ դեռևս չեն վորջնացվել: Այդ գործում մասնագետների մասնակցությունը սոցիալիստական մրցմանը, անտարակույս, վճռական դեր կխաղա: Ջախջախիչ հակահարված տալով ինժեներական-տեխնիկական շրջանից դուրս յեկած ֆուստարարներին, բանվոր դասակարգը վստահությունամբ և ուշադրությամբ կշրջապատի խորհրդային ազնիվ ինժեներների մասսան, վորը մեծ ոգնություն և ցույց տալիս մեր սոցիալիստական շինարարությունը: Սակայն պիտի վոր խնդիրն է՝ ավելի լայն, քան մինչև այժմ,

ծավալել նոր ինժեներներ և տեխնիկներ պատրաստելու գործը՝ արտադրական ուսուցման նոր հիմքերով (անընդհատ արտադրական պրակտիկա) բարենորոգված տեխնիկական ԲՈՒՀ-երում, ինժեներներ և տեխնիկներ, վորոնք պետք է լրացվեն պրոբետարական լերի-տասարդության շարքերով: Դրա հետ միասին վերին աստիճանի սուր և շտապ բնույթ է ստանում բանվորների վերադաստիման և վորակյալ բանվորի պատրաստման խնդիրը: Այստեղ արդեն մենք դրեթի հասել ենք մինչև սահմանագլուխ: Մասնավորապես պետք է մեծ թափով զարկ տալ այն գործադուրկների վերապատրաստմանը, վորոնց զբաղմունքի ասպարիզում տեական գործադրկություն և տիրում:

Բ. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ինդուստրիայի տնտեսումը, կոոպերացիայի զարգացումը, բանվորական պիտություն հրամայական բուրժուա բարձունքների ուժեղանալը հասցրեց մեզ այնպիսի մի դրություն, վոր գլուղում մեր պիտություն խնդիրը գարձավ սոցիալիստական խոշոր հողագործության տանդումը: Անցյալ տարին, ըստ ելույթյան, գլուղատնտեսության մասսայական սոցիալիստական վերակառուցման առաջին տարին եր: Մենք լայն ֆրոնտով սկսեցինք կոլեկտիվ և խորհրդային տնտեսությունների շինարարությունը և այդ ընդգրկումում մեծագույն հաջողություններ ձեռք բերինք:

Այդ վորոշակի յերևում է հետևյալ նախնական տվյալները:

Առ 1 հոկտեմբերի 1927 թ. ԲՍՖՍՀ մեջ գոյու-

թյուն ունեցող 11,306 կոլտնտեսությունների փոխարեն մենք առ 1 սեպտեմբերի 1929 թ. ունենք 39,350 կոլտնտեսություն, ընդ վերում միմիայն 1929 թ. գարնանացանի կամպանիայի ընթացքում կոլտնտեսությունների թիվն ավելացավ 13 հազարով:

Կոլտնտեսությունների անումը 1929 թվականին

(տոկոսային հարաբերություն առ 1928 թ.)

Կոլտնտեսությունների մեջ մտնող գյուղացիական տնտեսությունների քանակը 235,0

Կոլտնտեսությունների ցանքների տարածությունը 307,0

Հացահատիկային տարածությունը 323,6

Դրա հետ միասին վերակական ահազին փոփոխություններ են նկատվում կոլտնտեսական շարժման մեջ, ահա ե՛ւ՝ աճել են խոշոր կոլտնտեսությունները, աճել և մասսայական կոլլեկտիվացումը, վորն ընդգրկում է ամբողջ գյուղեր, խմբեր, ամբողջ շրջաններ, կոլտնտեսության մեջ մտնում է վոչ միայն չքավորը, այլև միջակը: Այդ բոլորը վկայում է, վոր արագորեն տճում է չքավորական և միջակային մասսաների ակտիվությունը՝ իրենց տնտեսությունների սոցիալիստական վերակառուցման գործում:

Գյուղատնտեսության համադասգլածի հասկացման քուռն տեմպը (խորհրդային և կոլլեկտիվ տնտեսություններ, մեքենա-տրակտորային կայաններ) գերազանցում է հնգամյակի պլանային բոլոր լենթագրությունները: Խորհրդային և կոլլեկտիվ տնտեսությունների ցանքների տարածությունն անցյալ տարի հասավ 6 միլ. հեկտարի՝ հանդեպ պլանի նախատեսած

4,8 միլ. հեկտարի, այսինքն պլանին գերազանցեց 25 տոկոսով: Նրանց հացահատիկների ընդհանուր բերքը կազմեց 41,4 միլ. ցենտներ՝ ընդդեմ պլանի նախատեսած 35,9 միլ. ցենտների:

Խորհրդային տնտեսությունների շինարարությունն անցյալ տարի խոշոր առաջադիմություն է արել: Սկսվել է հացահատիկային նոր գործարանների ծավալումն շինարարությունը, ձեռնարկված է հին խորհրդային տնտեսությունների արմատական բարելավման և, այդ բոլորի հետ միասին, ձեռնարկված է գյուղատնտեսության կարևորագույն ապրանքային ճյուղերի (բանջարաբուծական, թռչնաբուծական, բամբակագործական, կաթնատնտեսական, անասնապահական և այլն) խորհրդային տնտեսությունների պլանների մշակման և շինարարության:

Անցյալ տարին բնորոշվում է նա աշխատանքի ծավալմամբ՝ մեքենա-տրակտորային կայանների շինարարության բնագավառում: Մեծագույն չափակություն ունի ահա, վոր պուղատնտեսական կոոպերացիայի աշխատանքը վերակառուցվում է արտադրական կոոպերացման կոլլեկտիվացման հիմքի վրա: Մասնավորման ծավալում ընդունեց կոոպերատիվիան, վորն ընդգրկեց արդեն գյուղատնտեսական արտադրանքի զգալի մասը:

Այդ բոլոր փոփոխություններով բնորոշվում է գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման բնագավառում աշխատանքի ծավալման արագ տեմպը:

Ձ. Տնտեսական տարվա արդյունքները ցույց են տալիս, վոր հացահատիկային մշակույթների ցանքներն

ավելացել են 4 տոկոսով: Ցանքսերի ընդհանուր տարածությունը կազմում է 118 միլ. հեկտար՝ հանդեպ անցյալ տարվա 113 միլ. հեկտարի: Մենք գերազանցել ենք 1913 թվականի ցանքսերի տարածությունը՝ վորը կազմում էր 116,7 միլ. հեկտար: 1929/30 տարվա համար նախատեսված է ցանքսերի ընդարձակումը: Նրանք հասցվելու յեն մինչև 130,4 միլ. հեկտարի:

Հացահատիկային ամբողջ արտադրանքը 1928 թվականի 726,7 միլ. ցենտներից հասել է 1829 թվականին 762,5 միլ. ցենտների: Աճման ամենամեծ տեմպ ստացել է սոցիալիստական հատվածը՝ խորհրդային և կոլեկտիվ տնտեսությունների արտադրանքը 17,9 միլ. ցենտներից հասել է 42 միլ. ցենտների:

1929/30 տարվա ստուգիչ թվերի համաձայն, բերքըն աճելու յեն 7—8 տոկոսով, ցանքսերի տարածությունն ավելանալու յեն 8—10 տոկոսով:

Համախառնված հատվածի ցանքսերը 6 միլ. հեկտարից հասնելու յեն 16,7 միլ. հեկտարի, նրանց ընդհանուր արտադրանքը 42 միլ. ցենտներից հասնելու յեն 121 միլ. ցենտների:

Կոլտնտեսությունների մեջ մտնող գյուղացիական տնտեսությունների թիվը հասնելու յեն 2,6 միլիոնի:

Դրանց շնորհիվ սոցիալիստական հատվածի տնտեսական կշիռը բարձրանալու յեն հետևյալ չափերով՝

Տոկոսներ	
Կոլտնտեսությունների մեջ մտնող գյուղացիական տնտեսությունները	10,0
Ամբողջ ընդհանուր բերքը	13,6
Ապրանքային արտադրանքը	45,2

3. Գյուղատնտեսության զանգաղ զարգացումը — նրա չափազանց յետ մնալն առանձնապես արտահայտվեց հացահատիկային տնտեսության, ինչպես նաև անասնաբուծության վիճակով — դժվարություններ և առաջացնում քաղաքների պարենավորման գործում: Հացահատիկային պրոբլեմը, անասնաբուծության պրոբլեմը հնարավոր է լուծել կոլեկտիվ և խորհրդային տնտեսությունների արագ շինարարության միջոցով ոգտագործելով բոլոր հնարավորությունները չլքելով և միջակ անհատական տնտեսությունները բարձրացնելու համար: Զարգացնելով գյուղատնտեսության սոցիալիստական հատվածը, կուսակցությունը վոչ մի բուպե չի մոռանում, վոր անհրաժեշտ է բարձրացնել մանր և միջակ անհատական տնտեսությունները և այդ նպատակով ձեռք է առնում մի շարք միջոցներ (որինակ՝ բերքատվության վերաբերյալ դեկրետը և ագրոտեխնիկական ամենապարզ բարելավումների լայն ծավալումը): Համախառնական խոշոր տնտեսության շինարարությունը զուգորդվում է չլքվոր և միջակ անհատական տնտեսությունների բարձրացման հետ: 16-րդ կուսկոնֆերենցիայի վորոշումը՝ հետևյալ ձևակերպումն է առաջադրված գյուղատնտեսության զարգացման համար: «...Առաջադրված յենվ կարեւորագույն խնդիր լուծման՝ սոցիալիստական խոշոր հողագործուրյան կազմակերպման առաջամեջ գուղակցելով Եւրոպային ամենապարզ յաւովոր յենվ միջակ Եւրոպային ցույց Եւրոպ առույտ կազմակերպական ու Եւրոպային լայն ոգնուրյան հեռ յենվ կուլակուրյան ամման հաւաքում սահմանափակման հեռ,— կուսակցությունը կարող է իրագործել իր առջև դրված խնդիրը, այն է՝

լինել գլուղատնտեսական աշխատանքի արտադրականութեան բարձրացման կազմակերպիչն ու ղեկավարը» (16-րդ կուսկոնֆերենցիայի բանաձևից)։

«Նորհրդային չեկերում համայնական խոշոր տնտեսութեան զարգացումը տեղի յի ունենում վոչ թե մանր և մանրագույն տնտեսութեաններէ կլանմամբ, ալիւրմամբ, վոչնչացմամբ և քայքայմամբ, վոչ թե նըրանց դեմ պայքարելով, ալլ նրանց տնտեսական բարձրացմամբ, աճմամբ, նրանց տեխնիկայի, կուլտուրայի և կազմակերպութեան բարձրագույն մակարդակին հասցնելով։ Համայնացված խոշոր տնտեսութեանն անհատական չքավոր և միջակ տնտեսութեաններին չի հակադրվում վորպես նրանց թշնամի մի ուժ, ալլ կապվում է նրանց հետ վորպես նրանց տրվող ոգնութեան մի աղբյուր, վորպես խոշոր տնտեսութեան առավելութեան մի որինակ, վորպես աստիճանաբար միանալու և խոշոր տնտեսութեան կազմելու գործում նրանց համար աջակցութեան կազմակերպող» (16-րդ կուսկոնֆերենցիայի բանաձևից)։

4. Այլ ուկլոնիստները խոսում են գլուղատնտեսութեան հետադիմութեան մասին, այսինքն՝ նրանք պնդում են, թե գլուղատնտեսութեանը չի աճում, չի զարգանում, ալլ ղեպի անկումն է դիմում։ Նրանց կարծիքով գլուղատնտեսութեան այդ վիճակի պատճառն է կուսակցութեան սխալ քաղաքականութեանը։ Այդ պնդումների ամբողջ ստույգութեանը հերքվում է փաստերով և թվերով։ Գլուղատնտեսական արտադրութեան վիճակի ընդհանուր ցուցանիշները վկայում են առաջին՝ վոր գլուղատնտեսութեան ընդհանրապես տնընդհատ բարձրանում է և վոչ թե ընկնում, չերկ-

րորդ՝ նրանք վկայում են, վոր շարունակ աճում է արտադրական կոտայեցումն ու կուլիկտիվացումը, աճում են խորհրդային տնտեսութեանները, վոր ցույց է տալիս փոխանցում ղեպի գլուղատնտեսութեան նոր բարձրագույն, սոցիալական ձևերը։

Գլուղատնտեսութեան ընդհանուր վերելքը և ագրոտեխնիկական բարելավումների աճումը՝ ցանքսերի տարածութեան ալիւացման հետ միասին, բնորոշվում է նաև տեխնիկական և ինտենսիվ մշակույթների աճմամբ, նոր մեքենաների և գործիքների անընդհատ, հարաճուն տարածմամբ, հանքային պարարտանյութերի գործադրման ծավալմամբ, հողաշինարարութեան և մեխորացելայի զգալի աճմամբ, հողագործութեան մեջ տեխնիկական նոր, բարելավված ձևերի, ալլն է՝ բազմադաշտ ցանքաշարջանների, աշնանավարի, վաղ և բարելավված ցելերի անընդհատ արմատացմամբ, նոր տեսակավոր և բարելավված սերմերի մուտք գործելով և ալլն։

Ի՞նչ արդյունքներ է տվել մեզ անցյալ տարին գլուղատնտեսութեան զարգացման բնագավառում։ Նախ և առաջ, դարնանացանի կամպանիայի ընթացքում կիրառված լալն ձեռնարկումների շնորհիվ, ընդհանուր առմամբ ալիւացավ ցանքսերի տարածութեանը, ալլն է՝

Բերքատու բոլոր հողերի տարածութեանը	Տոկոսներով	
Թյունը 1929 թվականին տվեացավ . . .	4,4	
Հացաբույսերի ցանքսերն տվեացան . . .	4,0	
Բամբակի	»	13,0
Շաքարատու	»	
ձակնդեղի	»	1,8
Զիթատու	»	1,5
Վուշի	»	13,5
Կարտոֆիլի	»	3,8
Ցանովի խոտերի	»	23,3

Այդ աճումը տեղի չի ունեցել թե անհատական չքավոր ու միջակ տնտեսություններում, և թե կուլեկտիվ ու խորհրդային տնտեսություններում: Չքավոր ու միջակ անհատական տնտեսությունների ցանքսի տարածության ընդարձակումը ցույց է տալիս, վոր ստահող են այն խոսակցությունները, թե միջակը խթան չունի այլևս իր զարգացման համար:

Միևնույն ժամանակ չքավորների և միջակների ցանքսերի ավելացումը ծածկում է կուլակային տարրերի ցանքսերի կրճատումը:

5. 15-րդ կուլսամագումարը և 16-րդ կուլսկոնֆերենցիան ամենայն վճռականությամբ առաջադրեցին կապի նոր ձևերի հարցը, վորոնք գործադրվելու յին գլխավորապես արդյունաբերության դժով:

Բանվոր դասակարգի և դյուղացիության շահակալը, վորի մեջ ղեկավար դերը պատկանում է պրոլետարիատին, վերակառուցման շրջանում ընդունում է արտադրական բնույթ: Պրոլետարիատի և դյուղացիության կապի այդ նոր, արտադրական ձևերի հիմա վրա միայն հնարավոր է սոցիալիստական վերակառուցման ինթարկել դյուղատնտեսությունը: Շարկապի հին ձևվերն ապրանքաշրջանառության միջոցով, քաղաքի և դյուղի կապի առևտրական-կոոպերատիվ ձևերը ներկայումս արդեն անբավարար են: Պահպանելով կապի հին ձևերը, վորոնք չեն կորցնում իրենց նշանակությունը, բանվոր դասակարգը, Համկ(բ)Կ-ի ղեկավարությամբ, լրացնում է դրանք կապի նոր ձևերով (խորհրդային և կոլլեկտիվ տնտեսություններ, մեքենատրակտորային կայաններ, կոնտրակտացիա, արտադրական կոոպերացիա), վորոնք կոչված են վճռական դեր

խաղալու դյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման գործում:

6. Գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման և դյուղի հետ արտադրական կապի ամրացման հզոր նախադրյալն է լերկրի ինդուստրիացման արագ տեմպը: Յեթե ընթանանք աջերի ճանապարհով և դանդաղեցնենք լերկրի ինդուստրիացման արագ տեմպը, չենք ստանա հզոր, վճռական նախադրյալներ դյուղատնտեսության վերակառուցման համար: Այդպիսով ինդուստրիայի արագ ծավալումը դանդաղեցնել՝ նշանակում է դանդաղեցնել դյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցումը և ամրապլնդել կապիտալիզմը մեր դյուղում: Ծանր ինդուստրիայի աճումը, դյուղատնտեսական մեքենաշինության, քիմիական արդյունաբերության աճումը հզոր նախադրյալներ են ստեղծում դյուղին արտադրական ոգնություն ջուլն ցույց տալու համար: Ահա թե ինչպես է աճում դյուղատնտեսության միջոցներ հայթայթելու գործը:

	1926/27 թ.	1927/28 թ.	1928/29 թ.	1929/30 թ.
Տրակտորներ . . .	3.700	3.300	9.700	41.000
Գյուղ. մեքենաներ (միլիոն ուղեր) . .	126	149	220	380
Պարարանյութեր (հազար տոնն) . .	138	216	538	1.066

Ինդուստրիայի աճումը մեկ հնարավորություն տվեց սկսել տրակտորային նոր գործարանների կառուցումը, վորոնցից Ստալինգրադի գործարանն առաջիկա տարվանից տալու յետաբեկան 40 հազար տրակտոր, Իսկ հնգամյակի վերջում տրակտորների տարեկան արտադրությունը իՍՆՄ հասնելու յե 146 հազարի: Տեխնիկական այդ հզոր բազան, ելկտրիֆիկա-

ցիալի աճման հետ միասին, մեզ հնարավորութիւն կտա հիմնովին վերազինել գյուղատնտեսութիւնը:

Դ. Պրոլետարիատի սոցիալիստական արշավը, համայնական հողագործութեան սահմանը չեն կարող չառաջացնել կուլակների կատաղի դիմադրութիւնը: Գյուղում մենք տեսնում ենք դասակարգային պայքարի սրումը. այդ պայքարն ընթանում է կուլակային ունեւոր տարրերի հուսահատ դիմադրութեամբ այն ձեռնարկութիւններին, վոր կիրառում են կուսակցութիւնն ու կառավարութիւնը գյուղատնտեսութեան սոցիալատիւնիկական վերակառուցման համար: Կուլակների պայքարը ծավալվել է բոլոր ուղղութիւններով: Դասակարգային թշնամին ամեն կերպ աշխատում է իր կողմը գրավել չքավորներին և միջակներին, ագիտացիա մղելով ցանքսերի ընդարձակման դեմ, ամենապարզ ագրոտիւնիկական ձեռնարկութիւններ կիրառելու, ագրոմիւնիստներ մտցվելու դեմ, մտնելով կոլտնտեսութիւնների մեջ՝ վերջիններս ներսից պայթեցնելու նպատակով, դեմ դուրս գալով չքավորներից և միջակներից առաջ լեկած ակտիվիստներին, ահաբեկելով նրանց, տերրորիստական գործողութիւններ կիրառելով նրանց առանձին ներկայացուցիչների դեմ: Կուլակային-կապիտալիստական տարրերը ձգտում են յետ դարձնել մեր քաղաքականութիւնը գյուղում, փորձ են անում վիժեցնել մեր ձեռնարկութիւնները: Դասակարգային պայքարը հատուկ լարումով ծավալվում է հացամթերութիւնների շուրջը. կուլակային տարրերը կատաղի դիմադրութիւն են ցուց տալիս հացամթերման կառավարական պլանի իրագործմանը: Այդ պատճառով կուլակի դեմ անողոր պայքար մղելը հանդիսանում է

սոցիալիստական աշխատանքների պլանը կատարելու կարևորագոյն պայման:

Յ. Հակասակ 15-րդ համագումարի վորոշման ուղիւնքներն աշխատում են «կուլակի դեմ արշավանքն ուժեղացնելու» գիծը, վոր ընդունել է կուսակցութիւնը, փոխարինել «կուլակի հետ խաղաղ կենակցութեան և սոցիալիզմի մեջ կուլակի ներառման» քաղաքականութեամբ:

Դրանից և քղիւնք մէկ հանգամանքը, վոր աջերը թերագնահատում են դասակարգային պայքարի սրումը գյուղում, հակառակ կենսի բազմիցս արած յուշումներին, թե պրոլետարիատի դիկտատուրան վոյ թե դասակարգային պայքարի դադարում է, այլ նրա շարունակումը նոր ձևերով, չերբեմն նաև ամենասուր ձևերով:

Կուսակցութիւնն գյուղական քաղաքականութեան հարցերում աջ թեքման համար բնորոշ են հանդիսանում չքավորների ինքնուրույն կազմակերպութեան դերն ու նշանակութիւնը կոծկելու փորձերը: «Կուսակցութեան այդ կարևորագոյն խնդիրը կոծկելու կամ նրա վրայից լուծթեմք անցնելու փորձերն իրոք ուղղված են վոյ միայն չքավորի, այլև միջակի դեմ, քանի վոր չքավոր գյուղացիութեան կազմակերպութեան նպատակն է ուժեղացնել խորհրդային իշխանութեան հենարանը գյուղում, ավելի ուժեղ դիմադրութեան հողի վրա ամրապնդել չքավորի և միջակ գյուղացու դաշինքը: Կուսակցութիւնը վճռաբար մերժում է կուսակցութիւնն ուղիւնքներն աշխատանքի մեջ քաշելու այդ փորձերը, այլև կուսակցութեան հենարանը գյուղում ամրապնդելուց հրաժարվելու քա-

դաքանականութիւնը, ինչպես և այն քաղաքականութիւնը, վոր ուղղված է կուլակի սանձաւորման դեմ՝ չքավորութեան հանդեպ մղած նրա պայքարում:

Կուսակցութիւնը հետազոտում ևս՝ անշեղորեն կկիրառի լինինյան լոգունդը՝ հենվել չքավորի վրա, ամուր դաշինք կնքել միջակի հետ, պայքար մղել կուլակի դեմ:

Բ. ՊԱՐՆԱՎՈՐՄԱՆ ԴԺՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ ՀԱՂԹԱՀԱՐՄԱՆ ՌԻՎԻՆԵՐԸ

1. Տնտեսական ընթացիկ տարին պետք է բեկման մի տարի հանդիսանա չերկրին, և մանավանդ բանվորական կենտրոններին մթերքներ հալթալթելու բնագավառում: Մեր չերկրում պարենավորման դժվարութիւնների պատճառն այն է, վոր գլուղառնտեսութեան դարգացումը չափազանց յետ է քնում արդյունաբերութեան աճման տեմպից և ազդարնակութեան մեծացած պահանջներից: Այս տարվա լավ բերքը և բերքատվութեան անցյալ տարվանից աժելի նպաստավոր աշխարհագրական տարածումն ըստ շրջանների հնարավորութիւնն են տալիս վնչ միայն ապահովել հացի նորմալ հալթալթումը, այլև ստեղծել հացահատիկի անձեռնմխելի ռեզերվ՝ 1,500,000 տոնն պաշարով:

Սակայն մինչդեռ հացամթերումներն սկսվեցին լավ տեմպով (առ 1 հոկտեմբերի մթերվել է բոլոր մշակույթներից մոտ 6 միլ. տոնն), պարենավորման մշակույթների (տարեկան, ցորեն) մթերումը յետ է քնում: Անհրաժեշտ է վճռական բեկում ստեղծել հացամթերումների (մանավանդ պարենավորման մշա-

կուլթիւնների) դործում, վորպեսզի մինչև 1930 թվականի փետրվար ամիսը լիովին վերջանա հացամթերման կամպանիան: Զբաւոր և միջակ մասսաների կազմակերպված ներգրավումը, հացամթերման պլաններով առանձին շրջանների ու գլուղների ընդգրկումը կապահովեն մթերումների հաջող իրագործումը:

Հացամթերումների ժամանակ պետք է վճռական և կազմակերպված հակահարված տալ դյուղի ունեւորկուլակային տարրերին: Կուլակը կատաղի դիմադրութիւն է կազմակերպում պետութեան մթերումներին: Նա դանդաղում է տալ հացահատիկը, հանձնելով պարենավորման մշակույթների փոխարեն կերի մթերքներ: Պարենավորման հացի մթերման դանդաղումով արտահայտվում է կուլակի վորոշ մանյովը գլուղում: Կուլակներն աշխատում են իրենց վրա դրված պարտականութիւնից պրծնել՝ վաճառելով կերի մշակույթտականութիւնից պրծնել՝ վաճառելով ցորենի և տարեկանի վաճառահանումը: Կուլակութիւնը մի շարք վալրեկուլակներով է տերորորիստական հարձակումներ պետութեան ներկայացուցիչներին և չքավոր ու միջակ ակտիվիստների դեմ: Պրոլետարիատը կկարողանա հաղթահարել կուլակի այդ դիմադրութիւնը թե պետական միջոցներով, և թե գլուղացիութեան չքավոր ու միջակ մասսաներին կազմակերպելով: Մեր կարևորագուշ խնդիրը պետք է լինի ուժեղ թափով մոբիլիզացիայի յենթարկել դյուղի չքավոր և միջակ հասարակայնութեան ուժերը՝ գլուղի կուլակային և ունեւոր խավերի դեմ վճռական հարձակում դործելու համար: Պրոլետարիատը բանվորական բրիգադների, հեփութեան միջոցով ոգնութիւն ցույց կտա չքավոր-

ների ու միջակներին կազմակերպութեանը և կուժեղացնելի վերջինս՝ կուլակութեան դեմ նրա նոյն մղած պայքարում:

Հացամթերման գործի բարելավման հետմիաժամանակ անհրաժեշտ է խիստ խնայողութեամբ մտցնել հացի սպառման մեջ: Գնման գրքույկների մուծումն զգալի խնայողութեամբ և մտցնում պարենավորման մթերքների սպառման մեջ և բարելավում է հայթաթման կազմակերպումը:

2. Հնգամյա պլանի իրագործումն արդյունաբերության առարկայում, կողքերում և խորհրդային տնտեսութունների աճումը — սրանք են այն ուղիները, վորոնք պետք է դուրս բերեն մեզ լիովին պարենավորման դժվարութեաններէ: Այդ սպառողական խմբերի մատնանշած յեղքը, այն է՝ անսահման հնարավորութեաններ տալ կուլակային տնտեսութեանների զարգացման համար, իրոք կնշանակէր լիովին հանձնել մեր դիրքերը լիակրի կապիտալիստական տարրերին: Մենք չենք կարող այդ ուղին բռնել: Պարենավորման դժվարութեանները մենք հաղթահարում ենք՝ հսկայական չափով ուժեղացնելով սոցիալիստական հատվածը մեր տնտեսութեան, մասնավորապէս գյուղատնտեսութեան մեջ: Համայնացված խոշոր տնտեսութեան արդէն նվաճում է, բացի հացահատիկայինից, դրողատնտեսութեան նոր ճյուղեր ևս: Նա պետք է թափանցի անասնապահութեան, կաթնատնտեսութեան, յուղագործութեան բնագավառները, բանջարաբուծական տնտեսութեան մեջ և այլն:

Այսպիսով, միայն այս հասնապարհով պարենային կայուն բաղա կտանդովի մեր սոցիալիստական շինա-

րարութեան համար, և լիովին կվերացվեն պարենային դժվարութեանները:

Պարենավորման դժվարութեանների առարկայում խոշոր դեր են կատարում մեր առևտրական մարմինները և կոոպերացիայի թերութեանները: Նրանց վոչ բավականաչափ շարժունութեանը և վոչ ըստ հարկի հարմարվելը սպառողի կարիքներին, նրանց անկարողութեանը՝ տնտեսելու անգամ իսկ յեղած մթերքները և ապա արդարեւ նրանք պահելու և բաշխելու տկարութեանը:

Հերթերը պետք է վերացվեն ամենակարճ ժամանակամիջոցում: Կոոպերացիան պետք է այժմ վճռականապես վերակառուցվի համապատասխան նոր պայմանների, դիմելով սեփական արտադրական բաղադրատեղեւուն, նպատակ ունենալով բարելավել մթերման գործը, կառուցելով բանջարեղենի խոշոր տնտեսութեաններ և այլն, բարելավելու հասարակական սոցիալիստական կերպով ներգավելով իր անունը և ավելի ծավալուն կերպով ներգավելով իր աշխատանքների մեջ սպառողների լայն մասնակցությունը:

III. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Պրոլետարական դեկտատուրայի դոյության 12-րդ տարին, վորն անցավ սոցիալիստական հարձակումը ծավալելու և ժողովրդական անտեսության սոցիալիստական սեկտորն զգալի չափով ամրապնդելու նշանով, միաժամանակ հանդիսացավ խորհրդային (պրոլետարական) դեմոկրատիայի հետագա ծաղկման մի տարի:

Պրոլետարական դեմոկրատիայի ունեցած մեր նվաճումներն իրենց արտահայտությունն են գտնում ինքնաքննադատության և սոցիալիստական մրցության ծավալման, խորհուրդների աշխատանքների աշխուժացման, աշխատավորական մասսաների ակտիվացման մեջ՝ խորհուրդների ընտրության շրջանում և խորհրդային պետականության կառուցման պորժում:

խորհուրդների առաջիկա հաշվետու վերընտրական կամպանիան բազմակողմանի կերպով պետք է ոգտագործվի մեր նվաճումներն ամրապնդելու և խոշոր չափերով մեծացնելու համար՝ խորհուրդների աշխուժացման և ամրապնդման, բանվորական և չքավոր ու միջակալին մասսաների ակտիվությունը բարձրացնելու, աշխատավորների նորանոր միլիոններ խորհրդային շինարարության ներգրավելու և հնգամյակի իրականացման պորժում:

1. ԻՆՋԵՆԵՐՆԵՐԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ՅԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՈՒՐՈՒՆԵՐՆԵՐԻ ԳԵՐ

1. Պայքարը պրոլետարական պետության մեջ գոյություն ունեցող բյուրոկրատական ադամադուլներին, կուսակցության և խորհրդային իշխանության դասակարգային հատուկ գծից կատարվող շեղումների, փաստարարության և քաջքայման բոլոր արտահայտությունների, աշխատանքի մեջ նկատվող թեղությունների և բացերի, աշխատավորական մասսաների կարիքներին վոչ զգալուն, բյուրոկրատական վերաբերմունք ցույց տալու, նրանց դեքը խորհրդային շինարարության մեջ անդիտանալու և այլն դեմ,— այս բոլոր չիքնույթմեքը դեմ մղվող պայքարը մշտապես մնում էր կուսակցության և բանվոր դասակարգի ուշադրության կենտրոնում: Ինքնաքննադատությունը, վորի նպատակն է հայտնաբերել և վերացնել այդ բոլոր թեղությունները, մշտապես հանդիսացել է կուսակցության և խորհրդային իշխանության լենինյան, բալլընիկյան քաղաքականության բաղկացուցիչ մասը: Ռեկոնստրուկտիվ շրջանը մեր առաջ դրել է պրոլետարական դեկտատուրայի Երգանների շարքերն ու աշխատանքի դեկտատուրայի Երգանների շարքերն ու աշխատանքի մեթոդները վերադասավորելու, սոցիալիստական շինարարության կուսակցական, խորհրդային և արհեստակցական դեկավարությունը վճռականապես բարելավելու, մեր ամբողջ աշխատանքը վճռականապես բարելավելու և այդ աշխատանքին բանվորներին և աշխատավոր գյուղացիական մասսաների նորանոր միլիոններ ներգրավելու խնդիրը:

Այդ բոլոր խնդիրները լուծելու մի հզոր միջոց հանդիսացավ լայն ծավալված ինքնաքննադատությունը, վորի նշանով անցավ պրոլետարական դիկտատուրայի 12-րդ ամբողջ տարին:

2. Հոկտեմբերյան հեղափոխության 12-րդ տարեդարձին մենք կարող ենք մատնանշել, վոր ինքնաքննադատության ծավալման գործում արդեն ստացված են առաջին խոշոր նվաճումները: Ինքնաքննադատություն «չնայելով անձնավորություններին» լուծունդն իրականում հանդիսանում է պաշարի վճռական մի մեթոդ ընդդեմ բյուրոկրատիզմի, հանուն պետասպարառի բարեկալիան, հանուն նրա դոման՝ փաստարար, դասակարգայնորեն անհարադատ և մեղ թըշնամի տարրերից: Միաժամանակ իրենց՝ բանվորական մասսաների նախաձեռնությամբ ծավալվող սոցիալիստական մրցությունը դառնում է բանվորական և աշխատավորական բազմամիլիոն մասսաները մոբիլիզացիայի լինթարկելու մի հզոր միջոց՝ վոչ միայն հայտնաբերելու և վերացնելու մեղ մոտ յեղած թերություններն ու սխալները, այլ և արագորեն լուծելու հնգամյա պլանով նշված սոցիալիստական շինարարության դրական խնդիրները, հաղթահարելու այդ պլանի իրագործման ճանապարհին գտնվող դժվարությունները:

3. Պրոլետարական դիկտատուրայի առաջիկա 13-րդ տարում անհրաժեշտ է ինքնաքննադատությունը դարձնել ավելի հիմնական մեթոդ մասսաներին ներգրավելու սոցիալիստական շինարարության խնդրի իրագործման մեջ, այն դարձնել մասսաների մոբիլիզացիայի ավելի հզոր մի զենք, վորպեսզի սոցիալիս-

տական մրցությունն ընդգրկի բանվորական ամբողջ մասսան, սոցիալիստական շինարարությանը մասնակցող բոլոր աշխատավորներին:

Ինքնաքննադատության սկսությամբ մենք պետք է մեր իրականության մեջ մի անգամ ընդմիշտ վերջ տանք ստրկական վերաբերմունքին դեպի աշխատանքը, կազմունի լավատեսությանը, չինովնիկական բարեհոգությանը, ինքնագոհությանը, շողոքորթությանը, կարյերիզմին և այլն: Սոցիալիստական մրցությունը ծավալելով և խորացնելով, մենք պետք է միաժամանակ բոլոր աշխատավորներին դաստիարակենք աշխատանքին, աշխատանքի արտադրողականությունն ամեն կերպ բարձրացնելուն կոմունիստական վերաբերմունք ցույց տալու վողով, վորովհետև «աշխատանքի արտադրողականությունը, վերջին հաշվով, ամենակարևորն է, ամենազլխավորը նոր հասարակարգի հաղթանակի համար» (Լենին, XV) հատ. էջ 254):

Այս պատճառով անողոր պաշար է հայտարարված ինքնաքննադատության բոլոր «խլացնողներին», վորոք նրանց, ովքեր կփորձեն սահմանափակել, նեղացնել նրա թափը, բոլոր նրանց, ովքեր կփորձեն բյուրոկրատացնել, խախտել սոցիալիստական մրցությունը, ովքեր կփորձեն խեղդել բանվորական մասսաների նախաձեռնությունն ու ինքնագործունեությունը:

2. ԽՈՐՀՐԴՆԵՐ ԵՊՊՐԵՏԻ ՉՏՈՒՄԸ ՅԵՎ ԲՆՆՎՈՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ԿԵԴՐԵՐԻ ԱՌՏՋՔՅՈՒՄԸ

1. Խորհրդային սպարառի պարզությունն ու ձկունությունը կուսակցության բոլոր դիրեկտիվները

իրագործման ասպարեղում, նրանց ժամանակին և ճիշտ կատարումը թույլ չտալով վորեն աղճատում, աշխատավորական բազմամիլիոն մասսաների հետ սերտ և անբաժանելի կապ ստեղծելը, մեծ զգոնությունն ու մարտունակությունը դասակարգային թըշնամու հանդեպ, — ահա այս բոլոր խնդիրները, վորոնք մշտապես մնում են ին մեր ուշադրության կենտրոնում, ռեկոնստրուկտիվ շրջանի պայմաններում առանձին սուր բնույթ են ստացել:

Մինչդեռ պետապարատում յեղած անհարազատ և նուշխիտ խորհրդային իշխանության թշնամի անձանց մեծ թիվը, բյուրոկրատացած, քայքայված, դասակարգային չզգայնությունը կորցրած, դասակարգային կատալի պայքարի պայմաններում սոցիալիստական շինարարության խնդիրները չհասկացող տարրերի գոյությունը նրա մեջ հանգում են մի դրության, յերբ պետապարատը հաճախ վոչ միայն իվիճակի չի լինում լուծելու իր առաջ դրված խնդիրները, այլ «շատ հաճախ աշխատում և մեր դեմ» (Լենին), արդելք և հանդիսանում սոցիալիստական շինարարության ճանապարհին:

Մաքրել պետապարատը փոքրիկ չինդիկներէից, բյուրոկրատներէից, ֆուսարարներէից, վատնիչներէից, նենպադուլավորներէից, կաշառակերներէից, ծուլելից, փոխարինել նրանց բանվորներէից և չքավորներէից, առաջ քաշված նոր կադրերով, բարելավել պետապարատի աշխատանքը, նրա կազմակերպման սխառնում ու աշխատանքի մեթոդները համապատասխանեցնել ռեկոնստրուկտիվ շրջանի խնդիրներին, մոտեցնել ապարատը բանվորներին, աշխատավորական

ամբողջ մասսային, նրան դարձնել պրոլետարիատի ավելի հոսալի գենքը դասակարգային պայքարի և սոցիալիստական շինարարության մեջ, — ահա այս բոլոր խնդիրները պետք և դրվեն և ինչ ել վոր լինի, լուծվեն պետապարատի գտման աշխատանքներին թացքում:

Խորհրդային ապարատի առաջ դրված նոր խնդիրները, ինչպես և նրա զուտմն ամբողջ հասակով մեր առաջ դնում են նոր կադրերի խնդիրը, դադպահի բանվորների և բանվորուհիների նոր շերտեր պատրաստելու և համարձակորեն առաջ քաշելու խնդիրը՝ խորհրդային ապարատի բոլոր ողակների ղեկավար աշխատանքներում:

Միաժամանակ անհրաժեշտ և լայնորեն տարածել խորհրդային ապարատի նկատմամբ մասսայական հսկողություն կառարելու այնպիսի ձևեր, ինչպես նրա աշխատավորների առանձին կատեգորիաների ընտրականությունն ու փոխարինելի լինելը:

Այս խնդիրների լուծման վրա պետք և կենտրոնանա ամբողջ կուսակցության, խորհուրդների և պրոֆմիությունների, ինչպես և ամբողջ բանվոր դասակարգի ուշադրությունը:

2. Սակայն պետապարատի գտման տրդեն ծավալված աշխատանքների առաջին արդյունքները ցույց տվեցին, վոր այդ աշխատանքը շատ վատ հիմքերի վրա յե դրված: Խորհրդային, արհեստակցական և կուսակցական կազմակերպություններն ու ԲԳՏ մարմիններն, — ինչպես մատնանշել են Կի և ԿվՆ, առանձին վորոշման մեջ, — քավարաբ չափով չեն չուրացրել պետապարատի գտման հսկայական նշանա-

կուլթյունը՝ ապարարածը չարամիտ չինովնիկական բյուրոկրատական տարրերից ազատելու, նրանց փոխարեն բանվորական նոր կադրեր համարձակորեն ներգրավելու և հանուն պետապալարատի ավելի հրատակ դասակարգելիս գծի պայքարելու գործում և հաշվի չեն առել գոման հետ կապված դժվարությունները:

Զաման գործի հանդեպ բավարար չափով չի գրավված բանվորական մասսաների և ամբողջ խորհրդային հասարակայնության ուշադրությունը: Զաման աշխատանքներում ավելի ուշադրություն և հատկացվում քանակական թափին, քան հենց իր անմիջական աշխատանքի վորակին: Մասնավորապես բավարար ուշադրություն չի դարձվում խորհրդային ապարատի ստրուկտուրայի, նրա աշխատանքի մեթոդների և ալ խնդիրների ուսուցման սիրություն զրա: Յեվ այն ժամանակ, յերբ խորհուրդներն ու նրանց սեկցիաները պետք և ամենաակտիվ և մերձավոր մասնակցություն ցույց տալին խորհրդային ապարատի գոման գործին, նրանք առայժմ այդ աշխատանքի մոտով են անցնում: Զտումը կատարելապես անբավարար չափով և կապվում ապարատի մեջ նոր կադրեր պատրաստելու և առաջ քաշելու աշխատանքի հետ:

Պրոլետարական հեղափոխության 13-րդ տարում անհրաժեշտ և այնպես անել, վոր պետապալարատը խոշոր չափերով համապատասխանի սոցիալիստական շինարարության խնդիրներին, պրոլետարական դիկտատուրայի հիմնական խնդիրներին: Այս նպատակով անհրաժեշտ և ամենամոտ ապագայում վճռական բեկում առաջացնել խորհրդային ապարատի գոման

և ստուգման գործում: Անհրաժեշտ և վերացնել վերահիշյալ բոլոր թերությունները, վորպեսզի պետապարատը չինովնիկական բյուրոկրատական չարամիտ տարրերից ազատելը, պետապարատի բարելավումն ու ամրապնդումը դառնա ամբողջ կուսակցության, արհմիությունների, խորհուրդների, ամբողջ բանվոր դասակարգի գործը:

3. ԱՐՀՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ ԴԵՐԸ ՌԵՎՈՒՍՏՐԱԿՍԻՎ ՏԻՎ ՁՐՋԱՆՈՒՄ

1. Սոցիալիստական շինարարության հնդամյա պլանի առաջադրած խնդիրների լուծումը, նրա իրագործման ճանապարհին գտնվող դժվարությունների հաղթահարումը, խորհրդային ապարատի հիմնական վերակազմությունը, բանվորական նոր կադրեր առաջ քաշելու համար մղվող պայքարը և այլն, — այս բոլորը արհմիությունների վրա դնում են բացառիկ կարևոր խնդիրներ:

Միջկուտ արհմիությունների աշխատանքներում դեռևս գերակշռում են հին, ակոնսարուկտիվ շրջանի խնդիրներին չհամապատասխանող աշխատանքի մեթոդներ և ձևեր: Արհեստակցական մտրմիներում հաճախ լինում են քաղցենիական, նեղ համքարային տրեդ-յունիոնիստական մանր-բուրժուական տրամադրություններ: Միաժամանակ նրանցում տեղ են գտնում բյուրոկրատիզմը և մասսաներից կտրվելը, գծությունը և բանվորների ամենորոյա շահերի ու պահանջների պաշտպանության շաղկապել չկարողանալը: Սոցիալիստական շինարարության վերելքի, հետագա

վերելքի և մեր ամբողջ տնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման խնդիրներին:

2. Պրոլետարական դիկտատուրայի 13-րդ տարում անհրաժեշտ է, վորպեսզի արհմիություններն ինքնաքննադատություն ոգնութեամբ վճռականապես կանդենն նրանց մեջ յեղած թերություններին, քայքայված, բյուրոկրատացած և այլ տարրերի դեմ անողոք պայքար մղելու ճանապարհի վրա, վորպեսզի նրանք բռնեն աշխատանքի բոլոր ձևերն ու մեթոդները ռեկոնստրուկտիվ շրջանի խնդիրներին համապատասխան հիմնովին վերակառուցելու ուղին: Անհրաժեշտ է, վորպեսզի արհմիություններին ղեկավար մարմիններում սկսված աշխատանքի ամբողջ սիստեմի վերակառուցման պրոցեսը խորանա և ընդգրկի առանց բացառութեան արհմիությունների բոլոր ողակները:

Իր վողջ աշխատանքը ծավալելով կուսակցութեան հիմնական գծի համաձայն, վճռական հակահարված տալով այդ գծի ոպպորտյունիստական շեղման բոլոր փորձերին թե թեորիայի մեջ և թե գործնականում, արհմիությունները և նրանց բոլոր մարմինները՝ վերից մինչև վար, պետք է վճռականապես իրենց յերեսը դարձնեն ղեպի արտագրությունը, ավելի ևս մոտենան սոցիալիստական տնտեսութեան և զբանով ուժգնորեն խթանեն բանվորական մասսաների ավելի լայն, գիտակից և խոր մասնակցությունը սոցիալիզմի շինարարութեան գործին:

3. Արհմիություններն իրենց աշխատանքների միջոցով պետք է ամբողջ բանվոր դասակարգը ներգրավեն սոցիալիստական մրցութեան մեջ, պետք է

սոցիալիստական մրցությունը դարձնեն աշխատանքի արտագրողականութեան և ամբողջ արտագրությունը բարելավելու մշտական մեթոդ, մի մեթոդ, վորով վերադաստիարակվեն բանվորական մասսաները, արմատացվի նրանց մեջ կոմունիստական վերաբերմունք ղեպի աշխատանքը: Առանձին ուղադրություն պետք է դարձնել գործարաններն ու ֆաբրիկաները յեկող բանվորական նոր կադրերի սոցիալիստական վերադաստիարակութեան գործին: Արհմիությունները պետք է լրիվ չափով ընդգրկեն և սոցիալիստական շինարարութեան արագացման հուսի մեջ մտցնեն բանվորական մասսաների այն ենտուղիազմը, նրանց ինքնագործունեյությունն ու նախաձեռնությունը, վորոնք առաջանում են սոցիալիստական մրցութեան ընթացքում: Մրցութեան արդյունքների մշտապես ամրապնդելը, պետք է կասկածի արտագրութեան ռացիոնալացման, բանվորական գյուտարարութեան առավելագույն ոգտագործման, արտագրական խորհրդակցությունների աշխատանքն զգալապես բարելավելու և ալյնի հետ: Բանվորական մասսաների այս ինքնագործունեյությունն անհրաժեշտ է զուգակցել արտագրութեան միանձնյա ղեկավարութեանն անյնելու հետ:

Այնպիսի խնդիրներ լուծումը, ինչպես, որ, սոցիալիստական վերակառուցման տեսակետից գյուղի նկատմամբ պրոլետարական ղեկավարութեան ուժեղացումը, պետապարտի գտումը և պայքարը նրա մեջ յեղած բյուրոկրատիզմի դեմ, բանվորների և բանվորուհիների նոր կադրերի պատրաստումն ու առաջնորդումը խորհրդային ապագա տի ընդ որ ողակների ղեկավար աշխատանքների մեջ և այլն, -- պետք է

նույնպէս դառնան արհմիութիւնների ուշադրութեան
կենտրոնը նրանց առջեւ աշխատանքներում:

Արհմիութիւնները պետք է ամեն կերպ բարե-
լավեն իրենց աշխատանքը բանվորական մասսաների
նշութեան բարեկեցութիւնը բարձրացնելու և կուլ-
տուր-կենցաղային սպասարկումը բարելավելու ա-
պարիզում՝ անշեղօրէն կապելով այդ կոսպերացիայի
բնակարանային շինարարութեան, առողջապահութեան
և այլ աշխատանքների բարելավման համար մղվող
պայքարի հետ:

IV. ԿՈՒՆՏՈՒՐԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ժողովրդական տնտեսութեան վերակառուցումը
պահանջում է խոշոր չափով բարձրացնել մասսաների
կուլտուր-քաղաքական մակարդակը, տարրական և
տեխնիկական ընդհանուր գրագիտութիւնը, պատրաս-
տել հազարավոր ինժեներներ, տեխնիկներ, ագրոնոմ-
ներ և ըստամենայնի ուժեղացնել գիտական աշխա-
տանքը: Կուլտուրական շինարարութիւնն այս պայ-
մաններում հսկայական նշանակութիւն է ստանում:

Այդպիսին սոցիալիստական առաջխաղացման
պլանը կատարելու վճռական պայմաններից մեկն է
դառնում, նրա հիմնական և անխզելի մասերից մեկը:

Դասակարգայնորեն թշնամի ուժերի առաջխա-
ղացման ուժեղացումը իզեոլոգիայի բոլոր ասպարեզ-
ներում—քաղաքականութեան, դիտութեան, արվեստի,
գրականութեան—էլ ավելի յե ուժեղացնում կուլտու-
րական աշխատանքի նշանակութիւնը հեղափոխու-
թեան տվյալ հոտայում:

1. ԿՈՒՆՏՈՒՐԱԿԱՆ ՀՆՔԱՄՅՈՒՆ

1. Կուլտուրական աշխատանքն ըստամենայնի
ուժեղացնելու կոնկրետ արտահայտութիւն է ստացել
կուլտուրական շինարարութեան հնգամյա պլանում:
Մեր ֆրոնտի ամենահեռամասց հատվածներն են, —

բացնելու համար Այս հանգամանքը գյուղացիական արտադրական լախագույն ապրիլ և ստեղծելու:

5. Խրճիթ-ընթերցարանները լենթագրվում և 22 հազարից հասցնել մինչև 38 հազարը - 75 տոկոսով (5,5 խրճիթ-ընթերցարան յուրաքանչյուր վոլոստին): Գրադարանները 23 հազարից մինչև 34,4 հազարը: Բացի դրանից, կազմակերպվելու չեն մոտ 40 հազար նոր շարժական գրադարաններ: Ակումբների, ժողտնե-րի և այլ կուլտհաստատությունների քանակությունն ավելացվելու չի 25 տոկոսով:

Մամուլի զծով հնգամյակի ընթացքում աճումը նախատեսվում և մինչպատերազմյան մակարդակից 8 անգամ ավել չափով: Լրագրերի տիրաժը 1927—28 թվին չեղած 1.700 հազարից հասնելու չի 5 միլիոնի - 1932—33 թվին: Մասսայական գրականության հրատարակությունն ավելացվելու չի 5—6 անգամ:

Կինո-սարքավորումների ցանցը հասցվելու չի 8.520-ից մինչև 50 հազարի հնգամյակի վերջում (վոլոստից 14 հազարը դպրոցական կինոներ): աճումը լինելու չի, այսպիսով, 6 անգամ ավելի: Հնգամյա պլանի համաձայն՝ կինոֆիկացիայի պետք և չինթարկվի բոլոր ակումբների վոչ պակաս, քան 80 տոկոսը և վոչ պակաս, քան 3 կինո-սարքավորում պետք և լինի մեկ վոլոստում:

Ռադիո-սպասարկումն ավելանալու չի 20 անգամ. 1927—28 թվին չեղած 350 հազար ընդունիչների փոխարեն 1932—33 թվին լինելու չի 7 միլիոն:

Ցենթագրվում և ուղիփոխացիայի չինթարկել բանվորական բնակարանների կեսից վոչ պակասը և 3 միլիոն գյուղացիական ծխեր, բոլոր բանակումները,

ժողտները, խրճիթ-ընթերցարանները, դպրոցները, կոլխոզները, խորհրդային տնտեսությունները, կարմիր անկուռներ:

6. Կուլտուրական շինարարության այսորինակ աճումը պահանջվելու չի վերակառուցել ագրասանքի բոլոր մեքողներն ու ձեվերը, ռեկոնստրուկցիայի չինթարկել այդպիսին: Ուժեղ կերպով պետք և բարձրացվի կուլտուրական հատվածի վորակն ու եֆֆեկտավորությունը: Այսպես, որինակ, բարձրագույն տավորությունը: Մյապես, որինակ, բարձրագույն շրջանավարտումը պետք և տարեկան 7 տոկոսից հասցնել մինչև 15 տոկոսը՝ ուսանողների ընդհանուր թվի համեմատությամբ: Տարրական դպրոցը նորմալ ժամկետում ավարտողների տոկոսը 33-ից պետք և բարձրացվի մինչև 41-ը (քաղաքներում՝ 72-ից մինչև 90-ը): Ամբողջ այս ռեկոնստրուկտիվ աշխատանքը կարող և կատարվի սոսկ այն դեպքում, չեթե հասարակացությունը ճեղքավաճ լինի դեպի լուսավորական աշխատանքները մինչայժմանցից ավելի չափով:

Նոր ձեերն ու մեթոդները—կուլտարչավը, նախադպրոցական տրչավը, սոցիալիստական մրցությունը, աշակցության խորհուրդները, կամավորությունը—պետք և ամասացվեն լուսավորական ագրասանքի ամբողջ սիսեմում, պետք և դառնան նրա հիմքը: Հակառակ դեպքում կուլտուրական հնգամյակի բարձրագույն խնդիրները մենք չենք կարող լուծել:

7. Կուլտուրական ֆրոնտի հիմնական հատվածների աճումը, աշխատանքի ռեկոնստրուկցիան, նրա վերելքը պիտի կատարվեն այնպես, վոր ամբողջ ալդ սիսեմը դասակարգայնորեն հսակ գիրֆավորում

յեւ ի զեկողոզիապես միտ գիծ ունեցաւ: Այս տեսակե-
տից առաջնակարգ խնդիրներ են հանդիսանում—դասա-
կարգային ընտրողութիւնը բարձրագոյն և ալ դըպ-
րոցներում, ուսուցման լավագոյն պայմանների ա-
պահովումը բանվորների և չքավորների յերկաշնե-
րի համար, լուսավորութեան աշխատավորների կադրե-
րի քաղաքական դաստիարակութիւնը, պաշար նեղ-
միտ կուտուրնիկութեան և գործաժողովեան դեմ, ինչ-
պես նաև պաշարը բուրժուական և մանր-բուրժուա-
կան այն բոլոր տենդենցների դեմ, վոր արտահայտ-
վում են գիտութեան, արվեստի և գրականութեան մեջ:

Կուտուրական աշխատանքի գաղափարական խո-
շոր բովանդակութիւնը, նրա դասակարգային բնավո-
րութիւնը, նրա համապատասխան լինելը կուսակցու-
թեան քաղաքական գծին—պետք է պայմանավորեն
հազարավոր դպրոցների, ԲՈւՀերի, ակումբների, խըր-
ճիթ ընթերցարանների, կինոների, ռադիոյի և մամու-
լի վողջ աշխատանքն ու գործունեցութիւնը:

2. ԽՈՐՀՐԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿՈՒՆՏՐԱԿՏԱՆ ԳՐԱԿԱՐԳՆԵՐԸ

1. Պրոլետարական հեղափոխութեան տասերկու-
լերորդ տարին—1928-29 թվականը—հնգամյակի առա-
ջին ետապն է, նրա առաջին համովածը:

Ինչպես և ժողովրդական տնտեսութեան մեջ, ա-
ռաջին տարվա փորձի հիման վրա մենք ստուգում
ենք մեր պլանները, հնգամյակի ռեալականութիւնը,
հետագա աճման հնարավորութիւնները:

Հեղափոխութեան տասերկուլերորդ տարում դեռ-
ևս անհրաժեշտ բեկումն է ստեղծվել կուտուրական

չինարարութեան մեջ: Խոշոր քայլ է կատարված դեպի
առաջ, կան լուրջ բեկումներ, սակայն վճռական բե-
կում դեռևս չի հաջողվել ստեղծելու: Թեպետ և նյու-
թական բազան, կուտուրական սեկտորի բյուջեն ա-
ճել է 18 տոկոսով, կազմելով 2.100 միլիոն ուրլի
(լուսավորութեան գծով աճումը հավասար է 24 տո-
կոսի), այնուամենայնիվ այդ դեռ բավական չի:

Տարրական դպրոցների գծով կոնտրոլ (վերահս-
կել) թվերը լիովին կատարված չեն. 10,5 միլիոն չե-
րեխայի փոխարեն ընդգրկված է 10,1 միլիոն յերե-
խա: Կոնտրոլ թվերը չեն կատարված նույնիսկ կադ-
րեր պատրաստելու գծով: Ինժեներների դեֆիցիտը
հենց այժմ իսկ արդեն արտահայտվում է 11,1 հազար
մարդու համեմատ խոշոր թվով: Ավելի մեծ է գյուղա-
տնտեսական մասնագետների պակասը—18,3 հազար
մարդ:

Վորակային բեկումները գոհացուցիչ չեն: Աշխա-
տանքի նոր մեթոդներն ու ձևերը, հասարակայնու-
թեան ներդրավումը կենսագործված են աննշան չափով:

2. Չնայած, սակայն, այս բացերին՝ հիմնակա-
նում պլանը կատարված է—խոշոր և լուրջ հաջողու-
թիւնները շատ են: Դա յերեւում է ամփոփական ա-
ղյուսակից (տես էջ 68):

Արդյունքները հետևյալն են. այն պահին, յերբ
1927-28 թվականից սոցիալ-կուտուրական սեկտորի
բյուջեն նախորդ տարվա համեմատութեամբ աճել էր
12 տոկոսով, 1928-29 թվի բյուջեն աճել է 18 տոկո-
սով (իսկ լուսավորութեանը՝ 24 տոկոսով):

Հիմնական տիպի դպրոցներում սովորողների
քանակն աճել է 12 տոկոսով՝ անցյալ տարվա 8 առ-

Աշխատանքի ընագավառ- ները	1927—28	1928—29	1929—30 (նախա- զիծ)
1. Տարրական դպրոցներում սովորողները թիվ (միլիոններով)	9.748	10.138	11.790
2. Բանֆակները թիվը	49	57	60
3. Անգրագիտության վերացման մեծահասակների դպրոցներ	1.322	2.700	7.500
4. Ֆարգրծուս—դպրոցներ	95	100	132
5. Գյուղերի դպրոցներ	88	127	135
6. Տեխնիկումներ	100	186	234
7. Բարձրագույն դպրոցներ	189	194	216
8. Ակումբներ	6.300	6.500	6.800
9. Խրճիթ-ընթերցարաններ	21.800	22.200	25.500
10. Ռադիո-սարքավորումներ (հազարներով)	348	671	2.600
11. Կինո-սարքավորումներ	8.348	12.043	23.044
12. Լրագրեր (տիրաժը հազարներով)	1.698	2.500	4.000
13. Գրքեր (միլ. տպ. թերթերով)	1.850	2.400	3.370
14. Մուսերներ	1.163	1.349	1.609
15. Հիվանդանոցային մահճակալներ (հազարներով)	253,2	226,4	283,7

կուսի դիմաց: 1927-28 թվին անգրագիտության վերացման տեսակետից մենք վորեն լուրջ քայլ չենք արել դեպի առաջ, մինչդեռ 1928-29 թվականը խոշոր թռիչք է տալիս մեզ—գրագիտություն սովորածների թիվը կրկնապատկվում է:

1928-29 թվականին դյուղատնտեսական կրթության գծով բարձրագույն դպրոցներում (ԲՈՒՀ-երում) սովորել է 27.200 մարդ, տեխնիկումներում՝ 34.700 մարդ, պրոֆդպրոցներում՝ 31.500 մարդ: Առաջ են գնացել կուլտուրայի և այլ ճյուղերը. բազմաթիվ են խրճիթ-ընթերցարանները, ակումբները, ֆարգրծուս և գյուղացիական դպրոցները, գրեթե կրկնապատկվել է ռադիո-սարքավորումների թիվը և այլն:

Ընթացիկ տարում նյութական ուղեւթյուն են ստանում մոտ 1.500 հազար բանվորների և չքավորների լեռնաբաններ: Այս ևս մեր խոշոր նվաճումներից մեկն է:

3. 1929-30 թվականի կոնտրոլ թվերն ավելի վճռողական բեկումներ են նշում: Այդ աճման թվերը մանրամասնորեն բերված են վերոհիշյալ ամփոփական աղյուսակում:

Սոցիալ-կուլտուրական սեկտորի բյուջեն 1929-30 թվին բարձրանալու չե 143 տոկոսով և կազմելու չե մոտ 3 միլիարդ ուրբլի: Լուսավորության ծախսերն էլ ավելի չեն աճելու—154,8 տոկոսով:

Անգրագիտության վերացման դպրոցների ցան-ցը մենք ընդարձակում ենք գրեթե 3 անգամ (277 տոկոսով): Մոտ 12 միլիոն լեռնա և ընդգրկվելու տարրական դպրոցներով: Առաջին անգամ է, վոր ըս-տեղծվում են մասսայական դասընթացներ գյուղա-

ցիակաճան ակտիվի համար (140 դասընթացք)։ Պրոֆ-տեխնիկական դասընթացքների և կվալիֆիկացիան բարձրացնելու համար բացված հաստատությունների քանակն ավելանում է 975 տոկոսով—յեղած 48-ի փոխարեն լինելու յե 468։ Խնդուստրիալ տեխնիկոմների թիվը մեկ և կես անգամ է ավելանալու (143 տոկոսով)։ Մամուլն ավելացնում է իր արտադրանքը 160 տոկոսով։ Ռադիոն աճում է չորս անգամ։ Կուլտուրական ճակատի բոլոր գծերով ծրագրված է հսկայական աճում։

4. 1929-30 թվականը անընդհատ աշխատանքի առաջին տարին է։ Անընդհատ աշխատանքը վոչ միայն տնտեսական կարգի մի ձեռնարկում է, այլ և մի գործ է, վոր ունի հսկայական կուլտուր-քաղաքական նշանակություն։

Վերացնելով տոնական որերը, անընդհատ աշխատանքի շարաթը վճռական հարված է հասցնում վոչ միայն կրոնին, այլ և տոնական և հետտոնական հարբեցողության, դանակահարության և խուլիգանության։

Անընդհատ աշխատանքի շարաթը չտեսնված աճման հնարավորություններ է տալիս կուլտուրական աշխատանքին։ Մի շարք կուլտուրական հիմնարկությունների հիմնական աշխատանքի կենտրոնացումը կիրակի որերին հարկադրում եր ամբողջ ցանցին աշխատել հսկայական լարվածությամբ և հնարավորություն չեն տալիս ընդգրկելու աշխատավորության մեծամասնությունը։

Ներկայումս ակումբները, ժողովները, ընթերցարանները, սպորտ-հրապարակները, պարտեզները և

կուլտուրական այլ հիմնարկություններն աշխատելու լեն ամեն որ միևնույն բեռնվածությամբ։ Այս հնարավորություն կտա շատ ավելի ինտենսիվ կերպով կատարելու ամբողջ աշխատանքը, ավելի լայն մասսաների սպասարկելու և բարձրացնելու սպասարկության վորակը։

Դպրոցների, բանֆակների, ԲՈւՀ-երի և զանազան դասընթացքների անընդհատ աշխատանքի անցնելը հնարավորություն կտա իկատար ածելու ԲՈւՀ-երի և դպրոցների ուսանողության քանակն ավելի արագությունը աճեցնելու պլանը։ Անընդհատ աշխատանքը վերականգնում է կենցաղը, հեղափոխականացնում է այդպիսին, հարմարեցնում է ռեկոնստրուկտիվ շրջանին, մոտեցնելով սոցիալիստական հանրակեցության։

5. 1929-30 թվականը աշխատանքի նոր մեթոդներին և ձևերին համարձակորեն և ծավալուն կերպով դիմելու տարին պետք է դառնա։ Այնպիսի խնդիրներն, ինչպես արտադրական պրակտիկայով բոլոր բարձրագույն դպրոցների ուսանողներին ընդգրկելը, միջնակարգ դպրոցի պոլիտեխնիկացիան, տեխնիկական գրագիտության մասսայական բարձրացումը նոր մեթոդներով—պայմանավորում են աշխատանքի վորակը, լուսավորական ցանցի արտադրանքի վորակը։

Այս իսկ պատճառով առավելագույն ուշադրություն պետք է հատկացվի ավելի մեծ պլանավորության ամբողջ սխեմային, նրա ավելի լավ կազմակերպմանը և շարժման տեմպերի զարգացմանը։

Իսկ այդ արագ տեմպերի իրականացումը, ինչ-

պես նաև վերակի բարձրացումը կարելի չի կենսագործել սոսկ հասարակական ընդարձակ բազայի հիման վրա: Ահա թե ինչու կուտարջուվը, կոմալորությունը և հասարակայնությունը դեպի կուտուրական շինարարությունը ներգրավելու բոլոր այլ ձևերը պետք է ուսումնասիրվեն և լայնորեն կիրառվեն:

1929-30 թվականը պրոլետարական հեղափոխության տասներեքերորդ տարին է և այս տեսակետից նա պետք է վճռական բեկման տարի լինի:

3. ԿՈՒՍԵԿՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԿՈՒՏԱՐԿԱԿԱՆ ՁԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՈՇՈՒՄ

Կուտուրական շինարարությունը բնավ չի սահմանափակվում սոսկ զպրոցներով, ԲՈՒՀ-երով և կադրերի պատրաստությամբ:

Այդ հսկայական ֆրոնտի որդանական մասն են կազմում նաև աճող սերդի ֆիզիկական դաստիարակությունը, հասարակական առողջապահությունը, լավ և նոր ճանապարհներ կառուցելու պայքարը, հանուն նոր կենցաղի և աշխատանքի դիսցիպլինա ստեղծելու պայքարը և վերջապես՝ դեպի դադդահը, դեպի գործարանը և դեպի ընկերը կուտուրական վերաբերմունք ունենալու պայքարը:

Մասսաների քաղաքական դաստիարակությունը շինարարող կադրերի իդեոլոգիական դաստիարակությունը, պայքարն ընդդեմ մանր-բուրժուական ադդեցությունների և հանուն գիտությանն ու արվեստին տիրելու,—այս ևս կուտուրական շինարարության որդանական մասն է մեր եպոխտյում:

Անցած տարին ցույց տվեց վոչ միայն հաջողությունների աճումը: Մեղանում դեռ շատ են թերացումներն ու վրիպումները: Դասակարգային հստակ գիծն ու դիրքավորումը դեռևս կուտուր-լուսավորական աշխատանքի բոլոր ողակներում էլ հաստատված չեն: Ոպորտյունիզմը և հաշտվողականությունը կուտուրական մարմինների և հիմնարկությունների պրակտիկ աշխատանքներում դեռևս բավականաչափ լայն տարածում ունեն: Ավելի մեծ վտանգ են ներկայացնում դասակարգային գծի աղավաղումները ժողովրդական լուսավորության ստորին որդաններում, վորտեղ կուտակցական դեկավարությունը համեմատաբար ավելի թույլ է: Լուսաշխատավորների կադրերը, վորոնց շարքերում միջանի հազար լիովին մեղ նվիրված մարդիկ կան, պարունակում են իրենց միջավայրում նաև մեղ ոտար կամ չեզոք մարդկանց, վորոնք անկայուն են և ղյուրությամբ յենթարկվում են մանր-բուրժուական տարերքի ճնշողության:

Դասակարգային սրված պայքարի պլամաններում կուլակի և նեպմանի ագենտուրան հանդիսացող լեկեդեցականները ճգնում են աշխուժացնել, ուժեղացնել իրենց դործունեյությունը, ոգտագործելով հետամնաց մասսաների կրոնական արամագրությունները ընդդեմ կուտակցության և պրոլետարական պետության:

Դասակարգային թշնամու այդ ճիգերին կուտակցությունը, կոմյերիտմությունը և ամբողջ պրոլետարական հասարակայնությունը պետք է ջախջախիչ հակահարված տան:

Մասսայական կուլտաշխատանքը, կինոն, ռադի-

ոն, գրքերի արտադրութիւնը և այլն, դեռևս բնավ չի ունենալ յենթարկված չեն կուսակցական խնդիրներ իրականացման յուրաքանչյուր տվյալ հատվածում: Բոլորին ել հայտնի լի, որ ինակ, թեկուզ հենց կինոյի ասպարիզում, վոր կան բազմաթիվ վրիպումներ և սայթաքումներ, վոր շատ հաճախ ֆիլմերը շուկա չեն հանվում, հարմարեցվելով մանր-բուրժուական ճաշակ-ներին և պահանջներին: Մեր մամուլը ևս առանձին ղեպքերում շեղումներ ե կատարում կուսակցութան ընդհանուր գծից:

Դասակարգային պայքարը կուլտուրական ֆրոնտի բոլոր ետապներում շարունակվում ե:

Կուսակցութան և նրա բոլոր կազմակերպութիւնների խնդիրն ե՝ վճռական հակահարված տալ այն բոլոր մանր-բուրժուական և բուրժուական հակամաքքսիստական տենդենցներին, վորոնք արտահայտվում են գիտութան, արվեստի և գրականութան մեջ, ինչպես նաև՝ նեղմիտ գործաժուլութան և ուղարկութան իրողմիտ կուլտուրական աշխատանքի պրակտիկայում և պրոլետարական գծի բոլոր աղճատումներին՝ վորտեղ և ինչ ձևով ել վոր այդպիսիներն արտահայտվելիս լինեն:

Այս խնդիրը, պրոլետարական հեղինակների ամբողջական խնդիրը կուլտուրական շինարարութան ասպարիզում մի բոլոր կադրերի տեսական մակարդակը, լիթե ուժեղացվի նրանց դադափարական կոփածութիւնը:

Կուլտուրական յուրաքանչյուր ձեռնարկումից, կուլտուրական ֆրոնտի յուրաքանչյուր աշխատանքից և կուլտուրական ամեն մի հիմնարկութիւնից մենք պետք ե պահանջենք դասակարգային հստակ գիծ և քաղաքական պարզութիւն ղեկավարում:

V. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԻԾԸ ՅԵՎ ՆԵՐԱ ԿԵՆՍԱԳՈՐԾՄԱՆ ՊԼԱՆԵՐԸ

1. Կուսակցութան 15-րդ համագումարը և համամիութենական 16-րդ կուսկոնֆերենցիան հաստատեցին վորոշեցին կուսակցութան ընդհանուր գիծը: Այդ գծի ելութիւնն այն ե, վոր կուսակցութիւնը կենսագործում ե տնտեսութան սոցիալիստական ուղին՝ ստրուկցիան, արմատախիլ ե անում կապիտալիզմի հիմքերը, պայքար ե մղում գյուղատնտեսութան զարգացման սոցիալիստական ընթացքի համար, իրականացնում ե լիարժեք ինդուստրիացման արագ տեմպը, ծավալում ե կոլսոզներ, խորհրդային տնտեսութիւններ, մեքենատրակտորային կայանների շինարարութիւնը և արշավում ե ընդդեմ կապիտալիստական տարրերի, վճռական հակահարված տալով կուսակցին տարրերի կատաղի ընդդիմադրութան:

Ընդամին կուսակցութիւնը լիովին վիտակցում ե, վոր այդ ընդհանուր գծի կենսագործումը դասակարգային սրված պայքարի պայմաններում անհնարին ե առանց բանվոր դասակարգի և գյուղի բաւարակ-չեւորական մասսայի ակտիվութան մոբիլիզացիայի: Միմիայն մոբիլիզացիայի յենթարկելով պրոլետարիատի և չեւորութան ակտիվութիւնը, ներ-

գրավելով նրանց սոցիալիստական շինարարության մեջ ազդեցիկ կերպով մասնակցելու, կուսակցությունն ի վիճակի կ'լինի իրականացնելու այն բոլոր խնդիրները, վորոնք բխում են մեր ընդհանուր գծից:

2. Վերջին շրջանում կուսակցության կողմից արձակած բոլոր հիմնական լոզունգներն ել (ինչպես, որինակ, ինքնաքննադատության լայն հոսանքի ծավալումը, բյուրոկրատիզմի դեմ մղվող պայքարի սրումը, սոցիալիստական մրցությունը, չքավորության կազմակերպման ուժեղացումը, կուսակցության դադարը, կուսակցության աճման և պրոլետարական կադրերի պատրաստման խնդիրները, խորհրդային ապարատի դադարը, բանվորներին պետապաշարատի մեջ առաջ քաշելու ուժեղացումը, արհմիությունների աշխատանքի վերակառուցումը, նրանց մեջ ապաքաղաքականության և ցեխային ինքնապարփակության վերացումը) մի նպատակ միայն ունեն՝ ապահովել սոցիալիստական հաջող առաջխաղացումը և պայծառավորված են դասակարգային այն բեկումներով, վոր տեղի չեն ունեցել յերկրում:

Հենց ռեկոնստրուկտիվ շրջանի կուսակցության խնդիրներից և առանձնահատկություններից են բխում մեթոդների, ձևերի և տեմպերի այդ վերակառուցումը, վոր կատարվում է աշխատանքի կուսակցական, արհմիութենական, կոմերիտական, խորհրդային, տնտեսական և այլ ասպարեզներում:

Ընդամին մասսաները սոցիալիստական շինարարության մեջ ներգրավելու, մեր պետական ապարատը վերակառուցելու, դասակարգային գծի աղավաղումների դեմ պայքարելու խոշորագույն զինքն է

հանդիսանում մեր կուսակցության կողմից առաջադրված բալլեիկական համարձակ և վճռական ինքնաքննադատության լոզունգը:

Բանվոր դասակարգի և կուսակցության առջև դրվող խնդիրներից և վոչմեկը ռեկոնստրուկտիվ շրջանում չի կարող հաջողութամբ լուծվել, յեթե գործնականապես չիրականացվի և չծավալվի ինքնաքննադատությունը խորհրդային, տնտեսական, արհմիտական և կուսակցական աշխատանքի բոլոր ասպարեզներում:

«Բյուրոկրատիզմի դեմ մղվող պայքարի գործնական փորձը,—ասված է 16-րդ կուսկոնֆերենցիայի բանաձևում,—ցույց է տալիս, վոր կուսակցության տված ինքնաքննադատության լոզունգը «առանց դեմքերի մեջ խտրություն դնելու», ներքևից վերև և վերևից մեջքից ընդհատության լոզունգը բյուրոկրատիզմի դեմ մղվող պայքարի վճռողական մեթոդ է հանդիսանում՝ հանուն ապարատի բարելավման և նրա զտման այն ելեմենտներից, վորոնք միաձուլվում են յերկրի կուլակ-կապիտալիստական տարրերի հետ»:

Ահա քե ինչու ինքնաքննադատության ճեման ամեն թեսակ փորձերն ամենավճռական հակահարված պիտի ստանան մեր կուսակցության կողմից:

Մենք սոցիալիստական հսկայական շինարարություն ենք կատարում: Հնգամյա պլանը, հիրավի, խոշոր աշխատանքների պլան է, սոցիալիստական ծավալուն առաջխաղացման պլան է:

Սակայն հնգամյա պլանով առաջադրված այդ հսկայական խնդիրները մենք չենք կարող լուծել, յեթե չպայքարենք բյուրոկրատական ճնշման, ընտա-

նեկանության, համապարտ չերաշխավորության դեմ, լեթե վճռականապես դուրս չբացնեք մեր ապագա-րատից այն բոլոր չինոքիկներին, վորոնք միաձուլ-վում են կապիտալիստական և կուլակային տարրերին, ինչպես նաև նրանց, ովքեր անընդունակ են հակա-հարված տալու կուլակ-նեպմանական հարձակման փորձերի ընդդեմ պրոլետարիատի և ովքեր աղճատում են դասակարգային գիծը:

Այդ նպատակին կարելի չի հասնել, ինչպես նշել է համամիութենական 16-րդ կուսկոնֆերենցիան՝ «բյու-կրաթգլխի դեմ պայքարելու վճռական մեքոդի» — ինք-նաքննադատության ոգնությամբ:

3. Ինֆանտիլազացուրյան ծավալման քննարկել օրջանի առանձնահատկությունն է հանգիստացում կուսակցական կազմակերպությունների պրակտիկ առ-խառնման սեռագման անցնելը՝ բալլեթիկական ինֆ-նաֆնազացուրյան յեվ կուսակցական գծի ազավա-դումների դեմ պայքարելու լոզունգի ներքո:

«Սկզբում այդ լոզունգը սրված էր գերադանցա-պես ճնշման օրգանների վերաբերմամբ: Տնտեսա-կան օրգաններից հետո ինքնաքննադատության լո-զունգի ներքո առանձնահատուկ լեռանդով սկսվեց առ-հեսակցական միալքությունների աշխատանքի ստու-գումը: Վերջին շրջանի առանձնահատկությունն է հանդիսանում ինքնաքննադատության լոզունգի ծա-վալումը հենց իրենց իսկ կուսակցական կազմակեր-պությունների վերաբերմամբ» (Մուրեսով):

Կուսակցության ներսում ծավալվող ինքնաքննա-դատության գլխավոր կրակը պետք է ուղղվի դրոձ-նականում արտահայտվող ոպպորտունիզմի դեմ: Ան-

հրաժեշտ է վճռական կռիվ մղել կուսակցության գծի աղավաղումների, կուսակցության դասակարգային քա-ղաքականության խեղաթյուրումների դեմ առօրյա պրակտիկ աշխատանքներում:

Վերջին ժամանակներս կուսակցական մի շարք կազմակերպություններում տեղի ունեցած դեպքերը, — Բագվում (ինքնաքննադատության ուժեղ ճնշումը, դասակարգային գծի աղավաղումը, աջ ուղիւնխտա-կան պրակտիկայի բազմաթիվ դեպքերը, բանվորների չափազանց թույլ առաջադումը, չքավորության թույլ կազմակերպությունը, անբավարար պայքարը կուլակ-ների դեմ և այլն), Լենինգրադում (ինքնաքննադա-տության ճնշումը, դասակարգային գծի աղավաղումը մի շարք բջիջներում և վերահսկիչ մարմինների քա-ղաքական կոպիտ սխալները), Մոսկվայում (դասա-կարգային գծի աղավաղումն ու ինքնաքննադատու-թյան խեղությունը մի շարք բջիջներում) և այլա՝ մի շարք թարախակույտներն այնպիսի կազմակերպություն-ներում, ինչպես, որինակ՝ Աստրախանում, Բալաշո-վում, Վոլոգդայում և ամբողջ մի շարք այլ կազմա-կերպություններում, — այս բոլորն, ահա, անհրաժեշ-տորեն խնդիր է առաջադրում հետազայում առավել յեվս ծավալելու բալլեթիկական ինֆանտիլազացու-րյունը մեր կուսակցական կազմակերպություննե-րում՝ «առանց դեմքերի խոսուրյան»:

4. Հոկտեմբերի 12-րդ տարեդարձին կուսակցու-թյունը կարող է լիակատար գոնունակությամբ նշել, վոր աջ օպպորտունիստների և կապիտուլյանտների խուճապային մարգարեյությունները վճռականապես ժխտված են իրական կյանքի տվյալներով:

Կուսակցութեան ընդհանուր գիծն իր լիակատար հաստատումնն է ստացել անցած տնտեսական տարվա քաղաքական և տնտեսական արդյունքներում: Վոր դա իրոք աչքսես ե, յերևում է Յախ յեվ առաջ նրանից, վոր մեր դասակարգային թշնամիները—կուլակութունը, նեպմանները, «Շախտի հերոսները» ամենաշախջախիչ հարվածն են ստանում: Մեր առաջխաղացումը կապիտալիստական ելիմենտների դեմ հարաճուն հաջողութեամբ է կատարվում: Գյուղի չքավորութեան և բաթարկների ակտիվութեան մոբիլիզացիան, բանվոր դասակարգի ակտիվութեան մոբիլիզացիան յեկան ավելի ևս ամրապնդելու պրոլետարիատի դիկտատուրան և ապահովելին մեր հաջողութունը դասակարգային թշնամու դեմ մղվող պայքարում: Խնդիրը կայանում է նրանում, վոր մանավանդ գյուղում ավելի ևս ամրապնդենք չքավորութեան կազմակերպութունները, իսկ քաղաքում այնպես վերակառուցենք արհմիութունների աշխատանքը, վորպեսզի նրանց աշխատանքների միջից իսպառ վերացնենք ապաքաղաքականութեան և ցեխային ինքնապարփակութեան ելիմենտները, ինչպես նաև նրանց հետամնացութունը սոցիալիստական շինարարութեան տեմպից:

Յեկուրդ՝ ինչպես արդեն ցույց եր տրված կոնկրետ թվերով (տես «Տնտեսական շինարարութիւն» բաժինը) հաջողեցված է պլանային առաջադրութիւնների փաստական կատարումը, իսկ ժողովրդական տնտեսութեան մի շարք կարևորագոյն ճյուղերում—նույն իսկ զգալի գերակատարումը: Կոլտոգային շարժումը և խորհրդային ծավալուն շինարարութիւնը շատ

ավելի ևս առաջ է գնացել, քան թե հնգամյա պլանով ուղղվածված տեմպերը:

Յերուրդ՝ բանվոր դասակարգի և չքավորութեան շինարար գյուղի միջակ տարրերի հետ վերջին տարվա ընթացքում ել ավելի չի ամրապնդել:

Չորրորդ՝ պրոլետարիատի և գյուղի աշխատավորական մասսաների ակտիվութեան աննախընթաց վերելքը վկայում է այն մասին, վոր բանվոր դասակարգն ու գյուղի չքավորա-միջակային մասսաները հաստատուն պաշտպան են կանգնել կուսակցութեան ընդհանուր գծին (վորի առարկայական արտահայտութիւնն են հանդիսանում ինդուստրիացման 3-րդ փոխառութեան կամպանիան, սոցիալիստական մրցութիւնը, ցանքային տարածութեան ընդարձակումը՝ հակառակ կուլակութեան ընդդիմադրութեան):

2. ՊԵՏԵՐ ԿՈՍՍԵԿՈՒԹՅԱՆ ԼՆԵՆՅԱՆ ԳԺԻՑ ԿՍՏՐՈՎՈՂ ԹԵԿՈՒՄՆԵՐԻ ԴԵՄ

1. Անցած տարին ցույց տվեց, վոր աջ ուղիորդային քայլերի առանձին սխալները ներկայումս հայացքների այնպիսի մի սխալմի յին վերածվել, վոր հակառակ է կուսակցութեան ընդհանուր գծին:

Վորինք են մեր կուսակցութեան մեջ առաջացած աջ թեքման հիմնական ելիմենտները:

2. ա) Կուլակի «խաղաղ ներածման» թեորիան սոցիալիզմի մեջ և ռեկոնստրուկտիվ շրջանում դասակարգային պայքարի սրվելու ժխտումը:

բ) Հակալենինյան թեորիան գյուղի մանր-բուրժուական խավերին «շինարարական գիջողութիւններ»

անելու մասին («շուկայում պետմարմինների կարգավորող դերից հրաժարվելը, կուլակությունից անհատական հարկումից հրաժարվելը, կուլակության վերաբերմամբ ճշգրիտ ուժեղացնելու քաղաքականությունից հրաժարվելը, ինչպես նաև՝ վորոշ պայմաններում նրա դեմ արտակարգ միջոցներ կիրառելու դեմ արտահայտվելը, յերբ նա փորձում է վտանգել գները խորհրդային քաղաքականությունը, նկատի չառնելով, վոր այդ արտակարգ միջոցներն ապահովելով խորհրդային իշխանությունն անհրաժեշտ է հասարակայնություն ուժեղացնելու հնչվող միջակային մասսաների կողմից»)։ (16-րդ կոնֆերենցիայի բանաձևից)։

դ) Գյուղատնտեսություն «դեգրադացիայի» թեորիան։

դ) Նեղիկ տեղերին հարմարվելը և յերկրի ինդուստրիացման արագ տեմպի դեմ առարկելը։

ե) Գյուղի հետ զոդվելու նոր ձևերի թեգրադնատումը և կուլակության դժին հակառակ ընթացք բռնելը կոլեկտիվին և խորհրդատեսային շինարարություն խնդրներում։

զ) Կուլակությունը զրպարտական մեղադրանք առաջադրելը՝ «գյուղացիության ռազմա-ֆեոդալական շահագործման» մեջ։

է) Հանդուրժողական վերաբերմունք դեպի բյուրոկրատիզմը և կուլակության տված ինքնաքննադատության լոգունգի կիրառման ընդդիմադրելը։

ը) Ձգավորության լայն մասսաներն ինքնուրույն կերպով կազմակերպելու դերն ու նշանակությունը ջրելու փորձը։

թ) Ընկեր Բուխարինի գլխավորությամբ կատարվող աջ-ուկունիստների փորձը՝ վերանայելու Լենինի

հիմնական թեզն իմպերիալիզմի հետպատերազմյան խորագրուն ճգնաժամի մասին, կապիտալիստական սիստեմի ներքին հիմնական հակասությունները ծածկելու և այդպիսին վորպես «կազմակերպված կապիտալիզմ» (Բուխարին) ներկայացնելու փորձերը, հեղափոխական նոր աճող վերելքը ժխտելու և միջադպին սոցիալ-դեմոկրատիայի, մանավանդ նրա «ձախթի» վոլ-բայլիկական գնահատությունը։

Այսպես է, ահա, աջ թեգրման դիժը, վոր տարբեր է կուլակություն ընդհանուր գծից։

3. Համկ(բ)ի մեջ արտահայտված աջ թեգրումն իր արմատներով խորանում է բանվոր դասակարգը ջրըջապատող մանր-բուրժուական տարերքի մեջ։ Աջ թեգրման բազան են հանդիսանում մի կողմից՝ կուլակություն լոչ պրոլետարական հատվածի առավելապես անկայուն մանր-բուրժուական ազդեցություններին և վերասերման վտանգին առավելապես յինթակա տարերքը և, մյուս կողմից՝ առավելապես հետաճնաց, գործարանային յերկարատե դպրոց չանցած, գյուղի և քաղաքային մանր-բուրժուազիային դեռևս կապված բանվորների միջնաշերտերը։

Աջ թեգրման դիժը, դա — «կապիտալիստական տարերքի կողմից խորհրդային պետություն դեմ կատարվող գրոհի իդեոլոգիական արտացոլումն է» (16-րդ կոնֆերենցիայի բանաձևից)։

Համկ(բ)ի մեջ արտահայտված աջ թեգրման դիժը վոչ այլ ինչ է, բայց յեթե մի կապիտալիստիկա այն գժվարությունների առջև, վորոնք կապված են ժողովրդական տնտեսության սոցիալիստական ուկունստրուկցիայի և ԽՍՀՄ-ում դասակարգային պայքարի սրվելու հետ։

«Աջերի բռնած աչն ընթացքը, վոր հրաժարվում է սոցիալիստական խոշոր զործարանների կառուցումից և կոլլեկտիվների զարգացմանը հարաձուռն կերպով աջակցելուց, վոր հրաժարվում է, ապա, գյուղատնտեսությունը սիստեմատիկ և համառ կերպով խոշոր արտադրություն բազայի վրա փոխադրելուց, — այդ ընթացքն, ահա, կուսակցությունը մեկնաբանում է վորպես բացահայտ փոխանցումն դեպի կուլակների դիրքերը, վորպես բացահայտ հրաժարումն բանվոր դասակարգի դեկավարող դերից գյուղատնտեսական արտադրությունը զարկ տալու ասպարիզում: Կուսակցությունը ժխտում է իր դժից կատարվող այդ աջ թեքումը նույնպիսի վճռականությունը, ինչպիսի վճռականություն վոր միքանի տարի առաջ նա ժխտեց կուսակցական դժի տրոցկիստական աղավաղումը, վոր տանում էր դեպի բանվոր դասակարգի և միջակ գյուղացիության դաշինքի վտանգումը» (16-րդ կուսկոնֆերենցիայի բանաձևից):

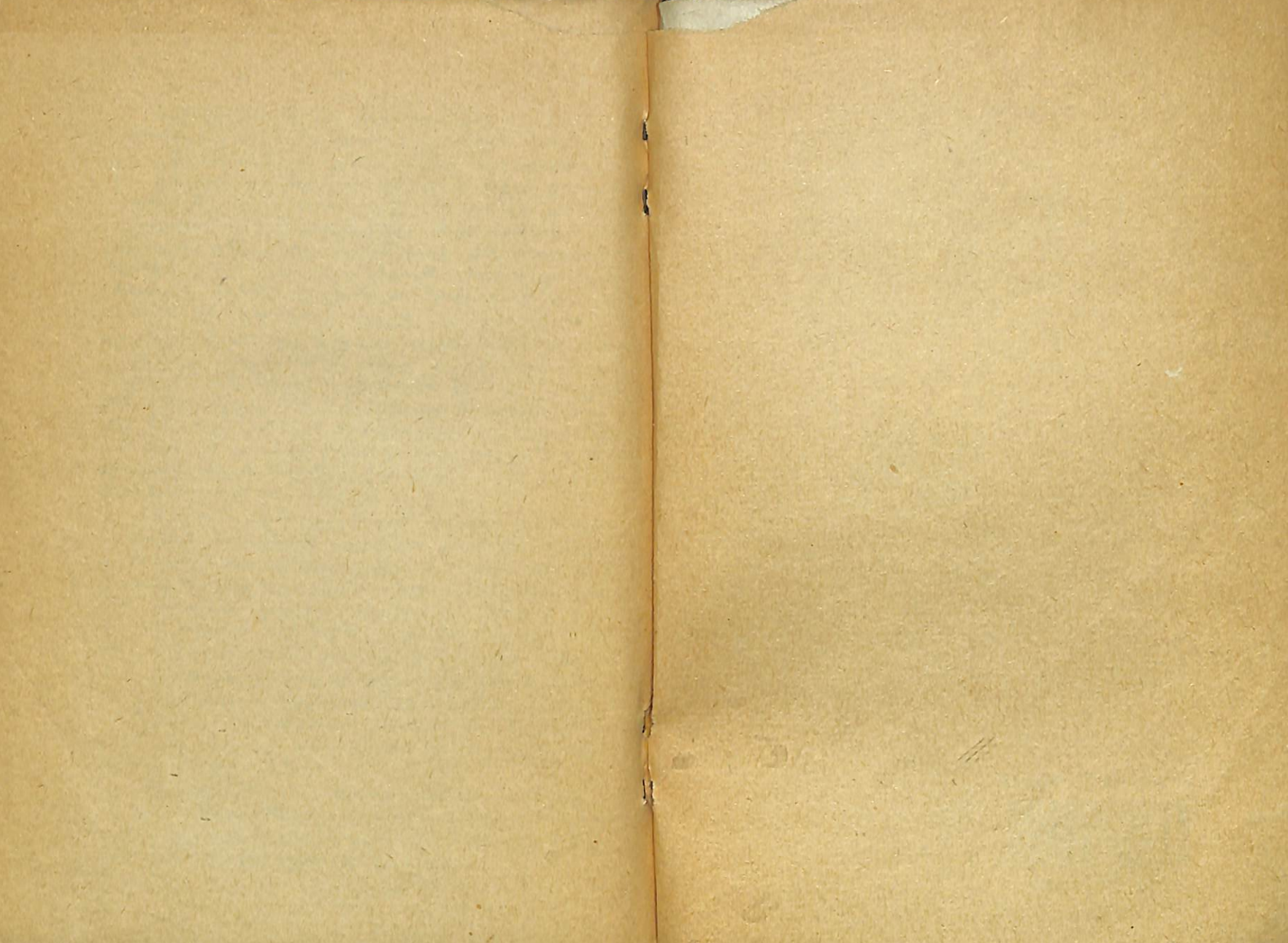
Պայքարն աջ թեքման դեմ՝ վորպես կուսակցության մեջ առաջացած գլխավոր վտանգի՝ պետք է շարունակվի առանց թուլացվելու, չնայած այն հանգամանքին, վոր աջ ուկլոնիստները ջախջախիչ հարված ստացան կուսակցության մեջ: Պետք է հիշել, վոր աջ թեքման արմատները բավականաչափ ուժեղ են և դրված են յերկրի ամբողջ եկոնոմիկայի հիմքում:

Իրան զուգընթաց վճռական պայքար է անհրաժեշտ նաև ընդդեմ հակահեղափոխական տրոցկիզմի և այն «ձախ» տրամադրությունների մեր կուսակցության մեջ, վորոնք արտացոլում են տրոցկիստական խղճուկ գաղափարները:

Կուսակցությունն ապագայում ես՝ համախմբվելով իր լենինյան կենտկոմի շուրջը՝ պայքար է մղելու յերկու ֆրոնտում, սրելով իր աջ պայքարը աջ թեքման դեմ, վորպես գլխավոր վտանգի:

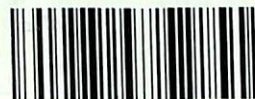

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0195058

